

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Ἔτος Β'. — Τεύχος 12.

15 Φεβρουαρίου 1910.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Χρ. Χριστοβασίλη* :—Τὸ Μανάρι. (Διήγημα).
Edgar Poe :—Σκιά. (Μετάφρ. Ὅμ. Μπεκέ).
Ζ. Μακρῆ :—Μουρμουρίσματα τῆς θάλασσης. (Ποίματα).
Α. Στρίντμπεργ :—Ὁ Πατέρας. (Δράμα).
Schelley :—Τὰ δύο πνεύματα. (Ποίημα, μετάφ. Γ. Φιλίππα).
Τουργένιεβ :—Ὁ σπουργίτης. (Μετάφρ. Ν. Καστρινοῦ).
Χ. Ξενιτευμένου :—Κέρδος γιὰ Ζημία ;
Ἄ. Γεωργιάδη :—Θεατρικά.
Ἔκκλησις
Ἰδικά μας καὶ ξένα.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΣΥΝΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΠΕΛΛΑΣ

Κων)πολις, Γαλατᾶ, Κουρσοῦμ-χὰν ἀριθμ. 3.

Ἐκαστον τεύχος Γρ. 1.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΤΟΣ Β'. 15 ΦΕΒ ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ 1910

ΤΟ ΜΑΝΑΡΙ

— Πολλά τὰ ἔτη τς ἀφρευτιᾶς σ', καπετάνιε μ'!

Ἔτσι χαϊρέτησε πρῶτ-πρῶτ ὁ Σαρακατσιᾶνος, ὁ Μαλαμμούτης τὸν φρούραρχο τοῦ Καρπενησιῶ, ποῦ κάθονταν σ' ἓνα ξύλινο σκαμνὶ στὴν ρίζα τοῦ πλατάνου, ποῦ εἶναι στὴν μέση τῆς πλατείας.

— Κολῶς τὸν Μαλαμμούτη! Γιὰ καλὸ στὴν πολιτεία μας, ὦρὲ τοιέλεγκα;

Τοῦ εἶπε μ' ἀγέρωχο ὕψος ὁ λοχαγός.

— Γιὰ καλῶς ἄς τὸ ποῦμε, καπετάνιε μ', κι' ὁ Θεὸς νὰ τὸ βγάλῃ σὲ καλὸ. Ὅλ' ἡ δ'λειά ἀπὸ τὸ χέρ' σ' κρέμεται... κι' ὅπως ὀρίζεις.

— Δὲν καταλαβαίνω... Τί τρέχει;

Ὁ Μαλαμμούτης, καθὼς στέκονταν ὀρθός, ἀκκούμητησε μὲ τ' ἀριστερὸ στὴν ἀγκλύτσα του κι' ἄρχισε νὰ διηγέται.

— Ἄμ τί νὰ κερτορέξῃ, καπετάνιε μου!... Νά! ψὲς μῶκλεψαν δέκα πρόβατα! Ὅλα ἓνα κι' ἓνα! Διαλεμμένα, καπετάνιε μ'! Μὲ ζεμάτισαν μὲς στὴν καρδιά τὰ προβατάκια μ'! Τῆχα ἀναθρεμμένα σὰν τὰ παιδιὰ μου. Μὴ μ' λὲς τίπ, καπετάνιε μ', νὰ πάω πλεὶὸ σιὸ κοπάδ' μου καὶ στὴν στρουγγα μ'! Μνὰ εἶν' ἓνα, καπετάνιε μ', μνὰ εἶναι δυό. Δέκα κεφάλια πρόβατα ἓνα κι' ἓνα! Ἐν' ἀκέριο κοπαδάκι.

Ὁ λοχαγὸς ἄνοιξε τὰ μάτια του καλὰ-καλὰ, συνῆρθε ἀπὸ τὸ δυστύχημα τοῦ τοιέλεγκα καὶ τὸν ἐρώτησε μὲ σοβαρότητα.

— Καὶ ξέρ'ς ποῶς σ' τὰ πῆρε;

— Τὸν ξέρω, λέει; Τὸν ξέρω καὶ τὸν παραξέρω, ἀλλ' ἄπιστος κλέφτ'ς, καθύριος νοικοκύρ'ς, καπετάνιε μ'. Οἱ κλέφτες, καπετάνιε μ', ὅταν θέλ'ν νὰ κἀν' τὴν πράξῃ, δὲν βάν'ν οὔτε μαστύρους, οὔτε βιολιά.

— Τότε τί νὰ σοῦ κάνωμε, κύρ Μαλαμμούτη; Πέ μου, δεῖξέ μου κανένα σημεῖο, ποῦ νὰ τὸν πιάσω, καὶ κάνω κι' ἐγὼ ὅ,τι ἔρχεται ἀπὸ τὸ χέρ' μου, ἀλλ' ἔτσι... ψύλλους σ' ἄχουρα, τί νὰ σοῦ εἰπῶ!

— Ποῦ λὲς κύρ-καπετάνιε μ', δὲν εἶδα μὲ τὰ μάτια μ'— ἀλήθεια τ' Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν μοῦ τὸ βγάξ' κανεὶς ἀπ' τὸ κεφάλ' μ' ὅτ' αὐτὴ τὴν πράξ' δὲν τὴν ἔχ'ν καμωμένη τὰ παιδιὰ τοῦ Κεφαλᾶ, τοῦ τοιέλεγκα! Δὲν ξέρ'ς, καπετάνιε μ' τί διάλοπαῖδια εἶναι τὰ παιδιὰ τοῦ Κεφαλᾶ! θὰ τᾶξ'ς ἀκουστά...

— Δεκανέα!

Φώναξε δυνατὰ ὁ λοχαγὸς κι' ἓνας πανέμορφος δεκανέας τοῦ πεζικοῦ παρουσιάστηκε, καὶ χαϊρετῶντας στρατιωτικὰ εἶπε:

— Διατάχτε!

— Πὲς τοῦ λοχία τοῦ Πατιελᾶ νὰρθῇ ἐδῶ.

Ὁ δεκανέας ἔκανε μεταβολὴ κανονικὴ καὶ σὲ δυὸ λεπτὰ ὁ λοχίας ὁ Πατιελᾶς εἶταν μπροστὰ στὸν λοχαγό, χαϊρετῶντις στρατιωτικὰ καὶ λέγοντας.

— Διατάχτε, κύριε λοχαγέ!

Ὁ λοχίας ὁ Πατιελᾶς εἶταν ἔφεδρος, μέτριον ἀναστήματος, ξανθὸ μουστάκι, ὄμορφο, ἀλλ' ὄχι καὶ στριμμένο σὰν τσιγκέλι, ὅπως τῶχουν οἱ ταχτικοὶ λοχιοί. Εἶταν ἄνθρωπος φιλόνομος σ' ὅλα, γιατί πρὶν τὸν πάρη ἡ Ἐφεδρεία εἶταν γραμματικὸς Εἰρηροδικεῖον.

— Ἄκουσε, λοχία!

Τοῦ λέγει ὁ λοχαγός.

— Διατάχτε...

— Νὰ πάρῃς μερικὸν ἀντρας καὶ νὰ πᾶς σιὸ μαντρί τοῦ Κεφαλᾶ καὶ νὰ πιάσῃς τὰ παιδιὰ του.

— Ἐχετε ἔνταλμα;

— Κολοκύνθια! Ποῦ νὰ βρεθῇ ἔνταλμα!

— Τὰ πᾶνω, λοχαγέ μου, ἀλλὰ νὰ μὴν βροῦμε κανένα διάβολο ἀπὸ τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Μεσολογγοῦ κι' ἀκούσωμε καμμιά καμπάνα, σὰν τὲς προάλλες...

— Ἐχεις δίκιο, γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ φώναξα ἔσένα, ποῦ ξέρεις ἀπὸ τομικά. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ, κατὰ τὸ λέγει τοῦ φίλου μου ἐδῶ, τοῦ κύρ-Μαλαμμούτη, τοῦ ἔκλεψαν δέκα πρόβατα. Πήγαινε ἐκεῖ πέρα καὶ κτύπησε μὲ ἡμερον τρόπο νὰ μπορέσῃς νὰ κάνῃς τίποτε γιὰτ' εἶναι φίλος μου ὁ κύρ Μαλαμμούτης καὶ δέω νὰ τὸν εὐχαριστήσω.

— Εὐχαριστιῶ, κύρ-καπετάνιε μ' κι' ἐγὼ θὰ κάνω τὰ χρέγια μ'. Ἄπ' τὰ δέκα τὰ δυὸ νάσαι δικά σου!

— Ἄ! (ξεφώνισε ὁ λοχαγός). Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε τραχανολόγοι, ἀπ' ἐκείνους, ποῦ ξέρεις! Ἄν τὰ βροῦμε νάσαι δικά σου, κι' ἂν δὲν τὰ βροῦμε ὑγεία καὶ ζουμὶ ἀπὸ τοῖπουρα!

Ὁ λοχίας ὁ Πατιελᾶς πῆρε τρεῖς στρατιῶτες τοῦ πεζικοῦ καὶ τράβηξε γιὰ τὸ μαντρί τοῦ Κεφαλᾶ, ποῦ εἶταν στὴν Χελιδόνα, πέρα ἀπὸ τὸν Κεφαλόβουρο, καὶ σὲ μιὰ-μση ὥρα ἀναγάλλια-ἀναγάλλια ἔφτασε σιὸ μαντρί ποῦ εἶταν ψηλὰ στὴν «Ὀμορφή Ράχη». Ἐκείνη τὴν στιγμή, ποῦ ἔφτασε ὁ λοχίας ὁ Πατιελᾶς μὲ τοὺς τρεῖς στρατιῶτες του, ἀνέβαιναν καὶ τὰ γαλάτσια στὴν στρουγγα γιὰ νὰ τ' ἀρμέξουν. Ὁ ἥλιος ἔισουζε καλά,

Ἄλωνίρης μίγας κατέκαρδο τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἄλλ' ὅσο κι' ἂν ἔτσουζε ὁ ἥλιος, ἕνα γλυκὸ ἀγεράκι, μωρομένο, ποῦ διάβαινε χαϊδευτικά μέσα ἀπὸ τὰ λιανοφύλλα τῶν πευκῶν καὶ τῶν ἐλατιῶν, συνωδευμένο ἀπὸ τοὺς ἀνακατωμένους ἤχους τῶν κουνουριῶν τῶν προβάτων καὶ τῶν κυριῶν τῶν γιδιῶν, χύνονταν ἀπαλὸ-ἀπαλὸ καὶ δροσερὸ-δροσερό, ποῦ μπορούσε νὰ μαλακώσῃ καὶ τὴν πλειὸ βαρύνουσα καρδιά.

Τὰ σκυλιὰ τῆς στρουθίας, ἅμα ὠσμίστηκαν ἀνθρωπίλα χύθησαν: «γκόου γκόου-γκόου» ἀλλ' ὁ τοιέλεγκας ὁ Κεφαλαῖς, μόλις εἶδε ὅτι ἔρχονται στρατιῶτες, πετάχτηκε μόνος του με μακριὰ ἀγκλύτσα στὸ χέρι, φωνάζοντας καὶ μανῶντας:

— Κὸ Μούργκα! Κὸ Γκασούλ! Κὸ Λειάρε! Κὸ-Κό!

Τὰ σκυλιὰ ἀκούοντας τὴν φωνὴ τοῦ τοιέλεγκά τους, μαλάκωσαν κι' ἄρχισαν νὰ καταπαύουν τ' ἀληχτήματά τους, καὶ σὲ λίγο χεροπιάστηκαν ὁ λοχίας με τὸν τοιέλεγκά καὶ χαιρετιῶνταν ὅταν νὰ γνωρίζονταν ἀπὸ πολλὴν καιρὸ κι' ἄς μὴ δὲν γνωρίζονταν καθόλου.

— Καλῶς τὸν κύρ-λοχία! Καλῶς τὸν κύρ-λοχία! Καλὰ ὅστε; Πῶς τῶπαθε, νὰ με θυμῆς καὶ νὰ με τιμῆς;

— Καλὰ, καλὰ, κύρ-Κεφαλαῖ, δόξα σοι ὁ Θεός!
— Καὶ γιὰ καλὸ ἐδῶ στήν ἐρημίά μας;
— Καλὸ λέει; Ἄμα βλέπης στρατιῶτες, τοιέλεγκά μου, ἔξω ἀπὸ τὸν στρατιῶνα κι' ἔξω ἀπὸ τὸν ταχτικὸ δρόμο, πάντα γιὰ κακὸ βγαίνουν.

Ἀυτὰ εἶπε ὁ λοχίας ὁ Παντελιῆς, ἀλλ' ὁ Κεφαλαῖς ὁ τοιέλεγκας, χωρὶς νὰ χαλάσῃ τὸ γελοῦμένο καὶ πρόσαρο πρόσωπό του, τοῦ ξανάειπε:

— Εἴτε γιὰ καλὸ, εἴτε γιὰ κακὸ, καλῶς ὠρίστε. Ἔνα μόνο με βλάβει, ποῦ δὲν θὰ μπορέσω νὰ κάνω τὰ χρέγια μου, ποῦ λέει ὁ λόγος, ὅπως πρέπει: νὰ σφάξω κἄνα ἀρνί, κἄνα κασιόκι, γιατί, μαθές, ἐδῶ εἶναι ὄλο γαλάρια. Καὶ κριῖμα, εἶναι νὰ σφάξῃ κανεὶς γαλάρι, ἀλλὰ καὶ δὲν τρώγεται ἀπὸ τὴν γαλατωσύνη. Τὰ στέρφα, ποῦ μπορούσαμε νὰ σφάξωμε ὅσα θέλαμε εἶναι δυὸ ὄρες μακρὰ ἀπ' ἐδῶ, ποῦ νὰ τὰ φάῃ ὁ λύκος, μακρὰ ἀπ' ἐδῶ!

— Ἄς εἶν' αὐτὸ μεροδεμένο, κύρ-τοιέλεγκά. (Τοῦ ἀπαντᾷ ὁ λοχίας). Δὲν μᾶς μέλλει, ἂν δὲν σφάξῃς τίποτε, οἰκονομούμεστε καὶ με γαλατεῖα, ἀλλὰ...

Ἄλλ' ὁ Κεφαλαῖς πρόλαβε καὶ δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ τὴν φράση του:

— Καλὰ λὲς ἐσύ, κύρ-λοχία, ἀλλ' ἐγὼ τῶχω σὲ προσβολὴ νὰρθῆτε πρώτη φορὰ στήν στάνη μ' καὶ νὰ μὴν τὸ ματώσω!...

Οἱ πιστικοί, πεντ' ἔξη ἀδερφοξάδερφα σαλαγοῦσαν τὰ γαλάρια καὶ τ' ἄμπωχναν μέσα σὲ δυὸ ἀρμεγῶνες γιὰ νὰ τ' ἀρμέξουν, χωρὶς τὰ γίδια καὶ χωρὶς τὰ πρόβατα, φωνάζοντας: «ἔϊ!-ἔϊ!-ἔϊ!» κι' ὅταν μπῆκαν τὰ γιδοπρόβατα ὄλα μέσα, καμμιὰ τετρακοσαριά γαλάρια

καὶ περίττο, ὁ τοιέλεγκας, πῆρε συμπάθειο ἀπὸ τὸν λοχία, λέγοντας.

— Ἐμένα τώρα νὰ με συμπαθήσης, κύρ λοχία μ', νὰ κάτω στὸ στρουγκολίθι τοῦ ἀρμεγῶνα ν' ἀρμέξω, κι' ἅμα τελειώσω εἶμαι στές διαταγές σου. Ὁ,τ' θέλ'ς πρόθυμος!

— Κάλλια νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ τώρα, παρὰ ὕστερα, κύρ-τοιέλεγκά: Ἦρθε σήμερα ὁ Μαλαμμούτης στὸν λοχαγὸ τὸν Γιώτη στὸ Καρπενήσι καὶ κλαύτηκε ὅτι τὰ παιδιὰ σου τῶκλεψαν ἀπόψε δέκα πρόβατα... καὶ πρόβατα ἕνα καὶ ἕνα. Βούτζαν τὰ Καρπενήσια ἀπὸ τὲς φωνές του κι' ὁ κύρ-λοχαγὸς μ' ἔστειλε ἄρον ἄρον νὰ ξετάσω γι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεση.

— Τί; Τί; κύρ-λοχία; Τὰ δικὰ μ' τὰ παιδιὰ νὰ κλέψουν τὰ πρόβατα αὐτόντου τοῦ κασιδιάρη; Τετρακόσια γαλάρια ἔχω, κύρ-λοχία, κι' ἄλλα τόσα στέρφα. Ὄλα τὰ σφάξω ὡς τὸ ἕνα, ἂν ἀποδειχτοῦν τὰ παιδιὰ μ' κλέφτες! Κάτσε τώρα ν' ἀρμέξω κι' ὕστερα τὰ λέμε.

Κι' ἐνῶ ὁ Κεφαλαῖς πῆγαινε νὰ κάτω στὸ στρουγκολίθι, μπροστὰ σὲ μιὰ μεγάλη καρδάρια, ἕνα πιστικό-πυλο, ἀγγόνι τοῦ Κεφαλαῖ, ἔφθερε στὸν λοχία ἕνα παγούρι με ρακὶ καὶ μιὰ κανκούλα γεμάτη χλωροτύρι. Ὁ Κεφαλαῖς με τρεῖς ἄλλους ἀρμεχτᾶδες ἄρχισαν ν' ἀρμέγουν βιαστικὰ-βιαστικὰ «βζιάρρη-βζιάρρη-βζιάρρη». Ἐκεῖνη τὴν στιγμὴ τρεῖς κορίτσια ἀπὸ ἐφτὰ ὡς δώδεκα χρονῶν, τὸ ἕνα μεγαλύτερο ἀπὸ τ' ἄλλο περνοῦσαν με μιὰ πρωτόγεννη μανάρα γκῶσσα, τραβῶντας τὴν μ' ἕνα λιτάρια ἀπὸ τὸν λαιμό.

— Δοκιῶντας τὰ παιδιὰ, ὁ Κεφαλαῖς φώναξε δυνατὰ τὸ μεγαλύτερο τὸ κορίτσι:

— Ὄρ' Μάρω! Ὄρ' Μάρω!

— Ὄρσε, μάρμπα!

Ἀπολογήθηκε ἡ βοσκοπούλα ἡ Μάρω, μ' ἐκείνον τὸν ἄγιο σεβασμό, ποῦ δείχνουν σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ μικρότεροι κατὰ τὴν ἡλικία πρὸς τοὺς μεγαλύτερους:

— Ἐλα-δῶ γλήγορα!

Τὸ κορίτσι μιὰ κόκκινη σακατοιανοπούλα, γεμάτη υγεία βουνίσια, ὅταν μαγιάτικο κεράσι, πῆγε μπροστὰ στὸν Κεφαλαῖ, τραβῶντας τὴν μανάρα, ἐνῶ τ' ἄλλα τὰ δυὸ τὰ μικρότερα ἀκολουθοῦσαν ἀπὸ πίσω τους.

— Δέσ' τὸ μανάρι καὶ φεῦγα!

Τῆς εἶπε διαταχτικὰ ὁ Κεφαλαῖς.

Τὸ κερκόκριμο, θέλοντας καὶ μὴ, εἶτε γιὰ νὰ ράπηκε τὸν Κεφαλαῖ, ποῦ εἶταν ἀρχιστοιέλεγκας καὶ προστάτης τοῦ σπιτιοῦ της, ἢ καλύτερα τῆς οκηνῆς της, εἶτε γιὰ νὰ φοβήθηκε νὰ ἐναντιωθῆ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ λοχία, καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἔδωσε τὸ μανάρι καὶ ἔφυγε με τ' ἄλλα τὰ κορίτσια, ἔχοντας τὰ μάτια βουρκαωμένα, κι' ὅσο ἀπομακρύνονταν, ὄλο γύριζε καὶ κύτταζε τὸ δεμένο της τὸ μανάρι κάτω ἀπὸ τὸ ἐλάι, ἀλλὰ κι' ἐκεῖνο, ὅταν νὰ καταλάβαινε κάποιον κακὸ, τὴν κύτταζε με πόνο κι' ἀγάπη τὴν κυροπούλα του, κι' ὡς

τὴν ἔχασε μέσα στὸ σῦδεντρο, εἶχε τὰ μάτια ἀπάνω της καρφωμένα καὶ κάποιε προσπαθοῦσε νὰ λυθῆ γιὰ νὰ τρεῖξῃ κοντὰ στ' ἀγαπημένα της κοριτσάκια καί, μὴν μπορῶντας, σκάλιζε τὴν γῆ με τὸ ποδάρι του, ὅταν ποῦ κάνει τ' ἄλογο. Σὲ λίγο παρουσιάστηκε μιὰ γυναίκα στὸν δρόμο, γυναίκα μισόκαιρη ἀλλ' ὁμορφοκαμωμένη, — ἡ μάνα τῶν τριῶν κοριτσιῶν — καὶ τραβήξε ἴσια στὸ μανάρι ποῦ στέκονταν δεμένο κάτω ἀπὸ τὸ ἐλάι, γιὰ νὰ τὸ λύσῃ καὶ νὰ τὸ πάρῃ νὰ φύγῃ.

— Μή! (Τῆς φώναξε ἄγρια ὁ Κεφαλαῖς). Φύγ' ἀπ' αὐτοῦ;

— Εἶναι δικὸ μ' τὸ μανάρι!

Τοῦ ἀπολογήθηκε ἡ γυναίκα με πόνο.

— Δικό σου εἶναι ἀλλὰ με χροιάζεται ἐμένα σ' αὐτὴν τὴν περίσταση.

— Ἐχ'ς τετρακόσια στέρφα... Στείλει καὶ πάρε νὰ βολέψ'ς τὴν περίσταση.

— Μωρή, ἄφ'ο' τὸ μανάρι ἐκεῖ, διάολε, καὶ σύρε στὰ στέρφα μ' κι' ὅποιο θέλ'ς διάλεξε καὶ πᾶρ' το!... Ἀφ'ο' τὸ αὐτοῦ νὰ κάνω τὴ δ'λειὰ μ' σήμερα, ποῦ ἔχω τὸν κύρ λοχία!...

Ὡς ἐκεῖνη τὴν στιγμὴν ὁ λοχίας ὁ Παντελιῆς δὲν ἤξερε τί γέγονταν ἀλλ' ὅταν ἄκουσε τ' ὄνομά του τότε κατάλαβε, ὅτι τὸ μανάρι εἶταν γιὰ κελίδι. Ἐπεμβαίνει ἀμέσως γιὰ νὰ δοθῆ τὸ μανάρι στήν γυναίκα, ἀλλ' ὁ Κεφαλαῖς εἶταν ἀκατάπειτος. Βλέποντας ὅμως, ποῦ ἐπέμενε πολλὴ ὁ Κεφαλαῖς, εἶπε στήν γυναίκα με ἡμέρον τρόπο:

— Σύρε, κυρά μου, στὸ καλύβι σου κι' ἐγὼ δὲν τ' ἀφίνω τὸ μανάρι νὰ σοῦ τὸ σφάξουν...

Θέλοντας τότε καὶ μὴ ἢ καιμμένη ἡ γυναίκα πίστεψε καὶ κίνησε γιὰ νὰ φύγῃ, καὶ φεύγοντας εἶπε στὸν λοχία:

— Ἀπὸ σένα, καπετᾶνε μ' τὸ θέλω τὸ μανάρι μ'! Νὰ μὴ λησμονηθῆς. Τῶχω φυλαγμένο ὅταν τὰ παιδιὰ μ' καὶ καλύτερα. Τῶχω τρανέμενο με μπουκιές ψωμί. Θὰ μοῦ πάρῃς τὰ παιδιὰ μ' στὸ λαιμό σου, ἂν μοῦ πάθῃ τίποτε ἢ Γκιωσοῦλα μ'! Δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τὰ παιδιὰ μ' χωρὶς αὐτή. Νὰ τὸ ξερ'ς, θὰ μοῦ ρέψουν τὰ παιδιὰ μ' ἀπὸ τὰ κλάματα καὶ θὰ μοῦ ἀρρωστήσουν!

— Αἴντε, γυναίκα, καὶ μὴ σὲ μέλλῃ! Ζῶντας ἐγὼ, δὲν παθαίνει τίποτε ἢ γίδα σου!

Τῆς εἶπε ὁ λοχίας.

Ἐφυγε ἡ γυναίκα καὶ μπῆκε μες στήν σῦδεντρον πλαγιά, καὶ σὲ λίγο τελειώσε κι' ὁ Κεφαλαῖς τ' ἀρμεγμα, κι' ἀφοῦ ἔτριξε ὄλο τὸ γάλα στήν κάδη τὴν μεγάλη, ποῦ εἶχε σκεπασμένο τὸ ἀνοιγμά της με μιὰ πολὺ μεγάλη κερκινωπὴ τσαντήλα, γιὰ νὰ κρατήσῃ ψηλά της κάθε τσάχαλο, ὕστερα ἔβαλε μέσα τὴν πητιά, τὴν σκέπασε καλὰ-καλὰ τὴν κάδη με μιὰ μαλλοσκοῦτα γιὰ νὰ μὴν κρυώσῃ καὶ δὲν πήξῃ, καὶ πῆγε νὰ λύσῃ τὸ μανάρι. Βλέποντας ὁ λοχίας τοῦ φώναξε:

— Τί κάν'ς αὐτοῦ, κύρ τοιέλεγκά;

— Θὰ τὸ κόψω, καὶ σὲ μιὰ ὥρα τὸ πολὺ θὰ τρώμε! Γένεται γλήγορα.

— Δὲν τ' ἀφίνω τὸ μανάρι! (Τοῦ εἶπε ὁ λοχίας σοβαρὰ). Θὰ τὸ δώσω πίσω στήν γυναίκα!

— Καιμένη κύρ λοχία μ', νὰ χορῆς τὰ μάτια σ'! Δὲν βαρυνέσαι; Διαφορὰ θάξῃ ἢ παλιοβρόμα! Θὰ τῆς σφάξω αὐτὸ, ποῦ δὲν βγαίνει πλειότερο ἀπὸ δέκα ὀκτῶδες καὶ θὰ τῆς δώσω ἕνα, ποῦ θὰ βγαίῃ δέκα πέντε καὶ πλειότερο.

— Δὲν ξέρω ἐγὼ τί θὰ τῆς δώσῃς; ἐσὺ ἀλλ' ἐγὼ δὲν τ' ἀφίνω νὰ τὸ σφάξῃς! Ἔδωκα λόγο!

— Ἀφοῦ θέλ'ς ἔτσι, τότε θὰ χορτάσῃς με γάλα καὶ τυρί. Δὲν ἔχομε τίποτε ἄλλο. Εἴμεστε, ποῦ λέει ὁ λόγος, στήν ἐρημίά!...

— Δὲν με μέλλει καθόλου, κ. Κεφαλαῖ. Με φτάνει τὸ γάλα καὶ τὸ τυρί...

Ἀκούοντας αὐτὰ τὰ λόγια οἱ στρατιῶτες, ἄρχισαν νὰ τοιχνίζον τὰ μοῦτρα τους. Περίμεναν νὰ σφαγῆ τὸ μανάρι, ἀλλ' ὁ λοχίας τοὺς χάλασε τὴν ζαχαρόνια.

(Ἐπεται τὸ τέλος) **Χρ. Χριστοβασιλῆς.**

EDGAR POE

ΣΚΙΑ

Ἔσεῖς, ποῦ με διαβάσετε εἴθε ἀκόμη ζωντανοί ἐγὼ ὅμως ποῦ γράφω, θὰ εἶμαι πρὸ πολλοῦ φευγᾶτος γιὰ τὴ χώρα τῶν σκιῶν. Γιατί, σὰς λέγω ἀλήθεια, θὰ γίνονται πράγματα, παράδοξα, πράγματα μυστικά θ' ἀποκαλυφθοῦν, καὶ πολλοὶ θὰ περάσουν αἰῶνες χωρὶς νὰ διοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτὲς μου τίς γραμμὲς. Κι' ὅποταν θὰ τίς διοῦν, ἄλλοι δὲν θὰ πιστεύσουν, ἄλλοι θ' ἀμφισβᾶλουν, καὶ πολὺ λίγοι θὰ βροῦν νὰ μελετήσουν κατὶ μέσα στὰ ψηφία ποῦ σκαλιῶ ἀπάνω σ' αὐτὲς τίς πλάκες με τὸ σιδερένιο μου κορυδύλι.

Ὁ χρόνος ἐκεῖνος εἶταν χρόνος τρόμου, γεμάτος ἀπὸ αἰσθήματα πιὸ δυνατὰ κι' ἀπὸ τὸν τρόμο, αἰσθήματα ποῦ δὲν ἔχουν ὄνομα στὴ γῆ. Γιατί γενήκανε πολλὰ θαύματα καὶ σημεῖα, καὶ πανταχοῦ, στὴ γῆ, στὴ θάλασσα, εἶχαν ξαπλωθῆ διάπλατα τὰ μαῦρα τοῦ Λοιμοῦ φτερά.

Ἐκεῖνοι ποῦ ξέυραν νὰ διαβάσουνε στὰ ἄστρα, γνωρίζανε καλὰ πῶς ὁ οὐρανὸς προμηνούσε δυστυχία κ' ἐγὼ, ὁ Ἕλλην Οἶνος, πίστευα, μέσα σ' ὄλους, πῶς φθάναμε στὸ γύρισμα τοῦ χρόνου ἐπτακόσια ἐννεήντα τέσσερα, ὅποτε ὁ πλανήτης Ζεὺς, στήν εἴσοδο τοῦ Κριοῦ, ἀγγίζει τὸ κόκκινο δαχτυλίδι τοῦ τρομεροῦ τοῦ Κρόνου. Τὸ ἰδιαιτέρου πνεῦμα τῶν οὐρανῶν, ἂν δὲν γελιοῦμαι ὄλος διόλου, φανέρωνε τὴ δύναμή του ὅχι μόνο στὴ φυσικὴ σφαῖρα τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ στὶς ψυχὲς ἀκόμη, στὶς σκέψεις καὶ στὶς μελέτες τῆς ἀνθρωπότητος.

Μιά νύχτα, είμασταν έπτά, βαθιά σ' ένα άρχοντικό παλάτι, μέσα σέ μιá σκοτεινή πολιτεία πού λέγονταν Πτολεμαίς, καθισμένοι τριγύρω σέ μερικά ποτήρια γεμάτα από πορφυρένιο κρασί τής Χίου. Καί τó δωμάτιό μας δέν είχε άλλη είσοδο, παρά μιá πόρτα άψηλή, όρειχάλκινη και τήν πόρτα τήν είχε φτιάσει ó Κορίννος ó χαλκός, κ' εΐτανε καμωμένη από σπάνιο χέρι, και σφαλνούσε από μέσα.

Και πάλι, κατάμαυρα παραπετάσματα ντύνανε τó μελαγχολικό εκείνο δωμάτιο, και μās γλυτώνανε από τήν ύψη του φεγγαριού, από τά πένθιμα τά άστρα, από τούς έρημους τούς δρόμους—μόνο τó προαίσθημα και ή ένθύμηση τής Καταστροφής δέν μπορούσε ν' άποξενωθεί τόσο εύκολα.

Γύρω μας, κοντά μας, ύπληχαν πράγματα πού δέν τά θυμούμαι καθαρά,—πράγματα ύλικά και πνευματικά,—ένα βάρος στήν άτμόσφαιρα,—ένα πνίξιμο, μιá άγωνία,—και μαζί μ' όλα ή τρομερή εκείνη ζωή πού ύποφέρουν οί νευρικοί, όταν αΐ αισθήσεις είναι ζωντανές, ανάστατες, και αΐ δυνάμεις του πνεύματος μνήσκουν βουβές κ' άποκαρωμένες.

Ένα θανάσιμο βάρος μās πλάκωνε. Ξαπλώνουνταν στα μέλη μας,—στήν επίπλωση του δωματίου,—στα ποτήρια όπου πίναμε κ' όλα φαινότανε κατασυντριμμένα, ξέπυχα, μέσα σ' αυτήν τήν άτονία,—όλα, εκτός οί φλόγες στίς έπτά σιδερένιες λάμπες πού φωτίζανε τά όργιά μας. Αυτές μακραίνανε σέ λεπτές φωτεινές γραμμές, και μνήσκαν όλες έτσι, και καίγανε γλωμές κ' ακίνητες και μέσα στο στρογγυλό έβενέριο τραπέζι πού είχαμε τριγυρισμένο, και πού τó φώς τους τó γυάλιζε σαν καθρέφτη, έβλεπε καθείς μας τήν όχρότητα του προσώπου του και τήν άνήσυχη λάμψη πού είχαν οί συντρόφοι του στα σβυσμένα τους τά μάτια.

Κι' όμως σκορπούσαμε τά γέλια μας, κ' είμασταν χαρωποί κατά τόν τρόπο πού ξεύραμε,—έναν τρόπο ύστερικό και τραγουδούσαμε τραγούδια του Άνακρέοντος, πού είναι όλο τρέλλα και πίναμε άλύπητα,—άν και τó πορφυρένιο χρώμα του κρασιού μās θύμιζε τó πορφυρένιο χρώμα του αίματος. Γιατί, μέσα στο δωμάτιο, ύπληχε κ' ένα όγδοο πρόσωπο,—ó νεαρός Ζοΐλος. Νεκρός, ξαπλωμένος κατά γής, κατάξερος, σαβανωμένος, εΐτανε τó πνεύμα και ó δαίμων τής σκηνης.

Άλλοίμονο! εΐτανε ξένος στή διασκέδασή μας, και μόνο τó πρόσωπό του τó άγριεμένο από τήν άρρώστια, και τά μάτια του, όπου ó θάνατος δέν είχε σβύσει όλος διόλου τή φλόγα του λοιμού, έδειχναν, θαρρείς, για τή χαρά μας τόσο ένδιαφέρον, όσο μπορούν νά δείξουν οί πεθαμμένοι για τή χαρά εκείνων πού μέλλουν νά πεθάνουν.

Και όμως, άν και αισθανόμουν εγώ, ó Οΐνος, τά μάτια του νεκρού καρφωμένα άπάνω μου, προσπαθούσα πάλι νά μη νοιώσω τήν πίκρα πού είχε τó

βλέμμα τους, και, κυττάζοντας έπίμονα μέσα στο βάθος του έβενέριου καθρέφτη, έψαλλα με φωνή μεγάλη και ήχηρη τά ποιήματα του ποιητού τής Τέου.—Άλλά σιγά σιγά τó τραγούδι μου έπαυσε, και ή ήχώ, κατακλώντας μακρυνά μέσα στα μαύρα παραπετάσματα γέννηκε άδύνατη, συγκεχυμένη, και σβύστηκε.

Και νά μέσα από τά μαύρα παραπετάσματα, όπου ξεψύχησε ή βοή του τραγουδιού, σηκώθηκε μιá σκιά, σκυθρωπή, άόριστη,—μιá σκιά σαν εκείνη πού ρίχτει ó άνθρωπος, όταν τó φεγγάρι είναι χαμηλά στον ουρανό—δέν εΐταν όμως σκιά ούτε ανθρώπου, ούτε Θεού, ούτε κανενός γνωστού πλάσματος. Μιá στιγμή σάλεψε μέσα στα παραπετάσματα, κ' έμεινε κατόπι, όρατη κ' όλόρθη, άπάνω στήν όρειχάλκινη τήν πόρτα. Εΐταν όμως σκιά συγκεχυμένη, δίχως σχήμα, άόριστη δέν εΐτανε σκιά ούτε ανθρώπου, ούτε Θεού,—ούτε Θεού τής Ελλάδος, ούτε Θεού τής Χαλδαίας, ούτε κανενός Θεού τής Αιγύπτου. Κ' έμνησκεν ή σκιά άπάνω στή μεγάλη πόρτα, κάτω από τή θολωτή κορνίζα, και δέν σάλεψε, και δέν πρόφερεν ούτε μιá λέξη, κ' έμνησκεν εκεί ακίνητη.

Και ή πόρτα όπου στέκουνταν ή σκιά εΐταν, άν τó θυμούμαι καλά, κατάντικρα στα πόδια του νεαρού Ζοΐλου, του σαβανωμένου. Έμεις όμως, οί έπτά συντρόφοι, βλέποντας τή σκιά νά βγαίνει από τά παραπετάσματα δέν τολμούσαμε νά τήν κυττάζουμε άσκαρδαιμικτί αλλά κατεβάζαμε τά μάτια μας και βλέπαμε πάντα μέσα στο βάθος του έβενέριου μας καθρέφτη.

Κ' επί τέλους, εγώ, ó Οΐνος, τόλμησα κάτι νά πρόφέρω χαμηλά, και ρώτησα στή σκιά τó μέρος της και τ' όνομά της.

Και ή σκιά άπάντησε:

—Εΐμαι **Σκιά**, και τó μέρος μου βρίσκεται πλάι στίς Κατακόμβες τής Πτολεμαίδος, και κοντά στίς μαύρες του Άδη πεδιάδες, πού άγκαλιάζουνε τó βρωμερό ποτάμι του Χάρου!

Και τότε, και οί έπτά, πεταχτήκαμε από φρίκη, και στεκούμασταν με τρόμο και μ' άνατριχίλα γιατί ó τόνος τής φωνής της δέν εΐταν τόνος ένός μονάχα πλάσματος, αλλά πολλών πλασμάτων και ή φωνή εκείνη, αλλάζοντας λυγηρότητα σέ κάθε συλλαβή, χτυπούμε ανάκατα μέσα σ' αυτιά μας και μιμούντανε τίσ γνωστές όμιλίες τόσων και τόσων φίλων πού χαθήκανε.

Όμηρος Μπεκές.

Παρακαλούνται οί άξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταί μας τών έπαρχιών και του έξωτερικού, οί μη καταβαλόντες τήν συνδρομήν του παρελθόντος έτους όπως σπεύσωσι νά καταβάλωσιν αυτήν, διευκολύνοντες ούτω τó έργον τής εκδόσεως.

ΜΟΥΡΜΟΥΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Στό σεβαστό μου φίλο κ.
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ.

Ρήμα δ' εργμάτων χρονιώτερον
βιοτεύει δι κε σὺν Χαρίτων τύχη
γλῶσσα φρενός ἐξέλοι βαθείας.—
ΠΙΝΔΑΡΟΣ: Νέμεα.

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ

Μιá φορά κ' έναν καιρό
σέ χρόνια περασμένα,
δυό άσπρα τριαντάφυλλα
... άγαπηθήκανε.

Κάθε πρωί και κάθε βράδυ,
έστέλνανε γλυκά φιλιá,
παραπονιάρικα και ποθερά
τής ΑΓΑΠΗΣ...

Έγερνε τῶνα νά βρῆ τó άλλο
νά σμίξουνε τά δυό.

—Κοντά κλωνιά—
δὲ φθάνανε νά φιληθοῦνε.

Τά εΐδ' ó άγέρας
και τά λυπήθηκε,
και φύσηξε μ' όρμη
ν' άγκαλιασθοῦνε.

—Κοντά κλωνιά—
έγένερανε τά δυό
στο ίδιο μέρος γέρονε
στο ίδιο πλάϊ.

Πόθος μεγάλος τ' άσπρωχνε
κ' άρχίζανε ν' αλλάζουνε θωριά,
τριανταφυλλένια γίνονταν
τά τριαντάφυλλα.

Φυσάει ó άγέρας
... σπάνει τó κλωνί
και πέφτει τῶνα χάμου.

Μαράθηκε τó ένα,
μαράθηκε και τ' άλλο,
κ' απέθαναν τά δυό
μ' άγάπης πόθο.

Γι' αυτό τόν κόσμο τόν πλανεύει
ó ΠΟΘΟΣ ó τριανταφυλλένιος
ó πορφύρεος ó ΠΟΘΟΣ.

ΣΤΗ ΣΙΩΠΗ

... Γλυκειά και πλάνα ΣΙΩΠΗ.
Γιατί φορείς τó γολανοπράσινό σου πέπλο.
και κυττάς θαμπά;...

Τί ύμνους ψάλλεις;
Γιατί είσαι μαύρη σαν όνειρο;
Τί πόθο Ζωής κρύβει ή Νέκρα σου;

Μην είσαι άκατάδεχτη.
Κρύβω κ' εγώ πόθους και ήδονές
στα βάθη μου.

Σιγῆς!... Άλλά κ' εγώ
σιγῶ... ύγρά... και νανουρίζω
τά όνειρα τών πεθαμένων
που μάγεψα.

Άπόμακρη σκιά τής ΣΙΓΑΛΙΑΣ
—Φύλλα βαθιοπράσινα...
Μάτια μεγάλοπρεπα τής Είμαρμένης
Κοιμήσου!

ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΙΑ

Έρημες εΐνε κ' οί σκιές σου
ó Έρημιά!...
Τά μάτια σου τά μεγάλα
και βαθείá
εΐνε θεόρατα κογχύλια
άδειανά...

Γιατί με κυττάζουνε;...
Δακρῦζοντας δάκρυα στεγνά;...

Εΐνε διάπλατα τά παλάτια σου
γεμάτα ΚΕΝΟΥ.
Εΐνε κενές κ' οί δικές μου έλπίδες
που με ζούν.

Μαύρο και σκοτεινό τó σεντόνι
που σέ σκεπάζει
Μαύρη και σκοτεινή ή Ζωή μου
μελαγχολική.

Γιατί με κυττάζουνε
οί κόγχες τών ματιών σου;
Ώ Έρημιά!...

Z. Μαρῆς.

Α. ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ἡ Λάουρα ταράσσεται. **Ὁ Ἰλαρχος** κάθεται εἰς τὸ γραφεῖον.**Ἰλαρχος.** Πιθανόν νὰ εἶναι ὀλίγον ἀργά, ἀλλὰ ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ ἐξηγηθοῦμε. Κάθησε. (Μετὰ μικρὰν σιγήν). Ἔρχομαι ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο. Ἐμαθα ὅτι κατακρατοῦσες τὰ γράμματά μου. Γιατί; Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς πράξεώς σου εἶναι γὰρ μὲνα ἀπώλεια χρόνου πολυτίμου καὶ σοβαρὰ ἀνωμαλία εἰς τὰς ἐργασίας μου.**Λάουρα.** (Ὁρθία ὀπίσω ἀπὸ τὸ κάθισμά του). Αἱ προθέσεις μου εἶναι ἐξαιρετοί. Παραμελοῦσες τὴ δουλειά σου γὰρ νὰ τρέχῃς πίσω ἀπὸ χίμαιρας...**Ἰλαρχος.** (Στρεφόμενος). Ψέματα. Ἐγὼ πιστεύω πῶς τὸ ἔκαμνες ἀπὸ κακία. Ἀπεναντίας εἰσὼν σχεδὸν βεβαία ὅτι αἱ ἐπιστημονικαὶ μου ἐρευναι θὰ μὲ ἐδίδαν περισσότερον ὄφελος. Ἐκεῖνο ποῦ ἐπεζήτησες ἦτο τὸ νὰ παρεμποδίσης τὴν πορείαν τῆς ἐπιτυχίας μου, ἢ ὅποια θὰ ἤμπορούσε νὰ σὲ ἐπισκιάσῃ. Ἐκτός ἀπ' αὐτὸ ἀνεκάλυψα ἐπιστολάς τοῦ σοῦ ἀπευθύνοντο...**Λάουρα.** Εἶσαι ἄτιμος!**Ἰλαρχος.** Δύλου. Ἐχεις καλύτερη ἰδέα γὰρ μὲνα. Τὰ γράμματά μου ἀποδεικνύουν ὅτι ἐξήγειρες ἐναντίον μου ὅλους τοὺς παῖδους φίλους, σκορπίζουσα ψευδεῖς διαδόσεις διὰ τὴν διανοητικὴν μου κατάστασιν. Καὶ τὸ κατώρθωσες, ἀφοῦ δὲν ἔμενε κανεὶς πιά, ἀπὸ τὸ λοχαγὸν ὡς τὴ μαγεύουσα, ἐδῶ μέσα ποῦ νὰ μὴ μὲ παίρῃ γὰρ τρολλό. Ἐντοῦτοις τὸ λογικόν μου δὲν εἶναι πειραγμένο ἀκόμη. Ἀλλὰ ἔβαλες στὸ κεφάλι μου τέτοιες ὑποψίες, ὥστε οἱ ἰδέες μου ἀρχίζουν νὰ συγχέωνται καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ παραφροσὴν εἶναι κοντά. Καὶ τώρα ἐπικαλοῦμαι τὸν ἑγωισμό σου, ἀφοῦ ὅλα τὰ καλὰ αἰσθήματα ἔχουν σβύσει μέσα σου. Προτιμᾷς νὰ μὲ βλέπῃς καλὰ ἢ στερημένο τὴν ἐνέργειαν τῆς ζωῆς; Σκέψου μὴ στιγμὴ! Συλλογίσου τί θὰ γίνῃς ἂν πέσω ἄρρωστος. Ἄν πεθάνω θὰ χαρῆτε γὰρ τὴν ἀποχώρησίν μου. Σὰν σκοτωθῶ μένετε χωρὶς πόρους!**Λάουρα.** Ἀ! λοιπόν, μοῦ προβάλλεις δίλημμα; Μήπως σκέπτεσαι ν' αὐτοκτονήσῃς! Μήπως ἔχεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς;...**Ἰλαρχος.** Ἴσως! Ἐνας ἄνθρωπος χωρὶς σκοπὸν, χωρὶς ἐπιθυμίας, δὲν ζῆ πιά!**Λάουρα.** Ὑποχωρεῖς ἐπὶ τέλους.**Ἰλαρχος.** Ὑποχωρῶ χάριν τῆς εἰρήνης.**Λάουρα.** Καλά!—Καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ ὄροι σου;...**Ἰλαρχος.** Νὰ μοῦ ἀποδώσῃς τὸ λογικόν μου! Ἀπάλλαξέ μου ἀπὸ τὶς ὑποψίες μου καὶ ἀφίνω ἀμέ-

σως τὴν πάλιν.

Λάουρα. Ἀπὸ ποιὸς ὑποψίες.**Ἰλαρχος.** Ὅσες ἀφοροῦν τὴν γέννησιν τῆς Βέριτας.**Λάουρα.** Εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃς ἀμφιβολίαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό!...**Ἰλαρχος.** Πιθανόν. Ἐγέννησες φρικώδη ὑποψίαν εἰς τὴν ψυχὴν μου.**Λάουρα.** Ἐγὼ!**Ἰλαρχος.** Τὴν ἔβαλες μέσα μου σταλιά, σταλιά, σὰν μῦθος ὑσκαμάμου. Ἡ τύχη τὴν ἐμεγάλωσε. Ἄν μοῦ πῆς εὐλακρῶς. «Ἔτσι εἶναι» σὲ συγχωρῶ ἐκ τῶν προτέρων.**Λάουρα.** Μήπως ἤμπορῶ νὰ πάρω ἐπάνω μου μιὰ ἁμαρτία ποῦ δὲν ἔκαμα;**Ἰλαρχος.** Τί σ' ἐνδιαφέρει αὐτό; ἀφοῦ ξέρεις ὅτι τίποτε δὲν θὰ γίνῃ γνωστόν;**Λάουρα.** Ἀς ὑποθέσουμε ὅτι σοῦ εἶπα «Ὁχι, δὲν εἶναι ἔτσι!» δὲ θὰ πειθῆς! Ἐὰν σοῦ πῶ: «Ναί, ἔτσι εἶναι» τότε θὰ πειθῆς. Ἐπιθυμεῖς λοιπὸν νὰ γίνῃ ἔτσι;**Ἰλαρχος.** Ὁχι καὶ ναί.**Λάουρα.** Καταλαβαίνω τὰ λόγια σου. Ἡθελες νὰ ξεύρῃς ὅτι εἶμαι ἐνοχος γὰρ νὰ μὲ διώξῃς καὶ νὰ κρατήσῃς τὸ παιδί! Δὲ θὰ μὲ τσακώσῃς ὅμως ἔτσι εὐκολα. (Ξεφεύγει πρὸς τὸν καναπέ).**Ἰλαρχος.** Μὲ θαρροεῖς λοιπὸν ἵκανὸν νὰ πάρω ἀπάνω μου ἓνα παιδί ποῦ δὲν εἶναι δικό μου;**Λάουρα.** Εἶμαι βεβαία διὰ τὸ ἐναντίον! Νᾶσαι πιασμένος σὴν παγίδα, ποῦ μοῦ ἔστησες!**Ἰλαρχος.** Δὲν καταλαβαίνεις τίποτε! τί μαρτύριο! Οἱ ἰδέες μου συγχέονται. Ἀλλὰ τί θέλεις; Πές το. Ζητεῖς τὴν ἐξουσία μὲ κάθε τρόπο;**Λάουρα.** Ναί, τὴν ἐξουσία. Ποιὸς εἶναι ἡ αἰτία αὐτοῦ τοῦ θανασίμου πολέμου;**Ἰλαρχος.** Τὸ παιδί, ποῦ ἀποτελοῦσε γὰρ μὲνα τὸ μέλλον τῆς ζωῆς μου, τὴν ἀθανασία μου. Μιὰ ποῦ στερήθηκα τὸ παιδί μου νομίζω πῶς ἢ ὑπαρξίς μου πᾶνει!**Λάουρα.** Γιατί δὲ χωρίσαμε ἐγκαίρως!**Ἰλαρχος.** Γιατί τὸ παιδί ἀποτελοῦσε ἓνα δεσμὸ ἀναμεταξύ μας, ἓναν δεσμὸ ποῦ κατήρτησε γρήγορα ἄλυσίδα. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ αἱ ἀναμνήσεις ἐξηπνοῦν μέσα στὸ κεφάλι μου καθαρά καὶ ἐλέγχουσαι. Ὑστερα ἀπὸ δύο ὀλόκληρα χρόνια σιζυγικοῦ βίου, δὲν εἶχαμε ἀποκτήσει παιδί. Ξέρεις πολὺ καλὰ τὸ γιατί. Εἶμον βαρεῖα ἄρρωστος καὶ μέσα σὴν ἀγωνία μου ἄκουα ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιον δυνατὲς φωνές, ποῦ ἐφθάναν ἕως τὴν κάμαρά μου. Ὁ συμβολαιογράφος καὶ σὺ συζητούσατε γὰρ τὴν κληρονομία μου, ἐνῶ ἐγὼ ζοῦσα ἀκόμη!—Σ' ἐρωτοῦσε ἂν εἶσαι ἔγκνος, θεωρώντας χαμένα τὰ δικαιώματά σου σὴν κληρονομία μου, ἐὰν δὲν εἶχαμε παιδί. Δὲν ἄκουσα τί τοῦ ἀπάντησες. Ἐγὼ

καλὰ καὶ μετὰ μερικὸν μῆνα ἀπεκτίσαμε μιὰ κόρη. Ποιὸς εἶναι ὁ πατέρας τῆς;

Λάουρα. Ἐσὺ!**Ἰλαρχος.** Ὁχι, ὄχι! Ἐνα ἔγκλημα μᾶς χωρίζει καὶ τὸ πτώμα βρωμᾷ! Καὶ τί ἔγκλημα! Ἡ ἀνθρωπότης ἀπελευθέρωσε τοὺς μαύρους σκλάβους, ἀλλὰ τοὺς ἄσπρους ποιὸς θὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὴ σκλαβιά; Μήπως δὲν δούλεψα σὰν σκλάβος γὰρ σένα, γὰρ τὴν παιδί σου, γὰρ τὴν μητέρα σου, γὰρ τοὺς ὑπηρέτας σου; Κατάστρεψα τὸ στάδιόν μου, ὑπέφερα ὅλα τὰ μαρτύρια, ἐγνώρισα τόσες νύκτες ἀϋπνίας, ποῦ τὰ μαλλιά μου ἄσπρισαν! Γιατί; Γὰρ νὰ ἤμπορέσης νὰ ζήσης χωρὶς φροντίδες. Ὁλ' αὐτὰ τὰ ὑπέφερα χωρὶς παράπονον, σκεπτόμενος ὅτι ἐθυσιαζόμουν γὰρ τὴν κόρη μου. Τί πρόστυχη κλειριά! Δέκα ἐπὶ χρόνια καταναγκαστικὴ δεσμὰ γὰρ ἓνα ἄθωο! Τί μοῦ δίδεις ὡς ἀνταμειβὴν αὐτοῦ τοῦ μακροῦ μαρτυρίου!**Λάουρα.** Τώρα εἶσαι τρολλός!...**Ἰλαρχος.** Ναί... Ἐδῶ ἔειπαν ὅλες οἱ ἐλπίδες σου, νὰ τρελλαθῶ!... Ἐκοπίασες γὰρ νὰ ἀποκρύψῃς τὸ ἔγκλημά σου. Ναί, γὰρ ἠθέλησες νὰ μὲ τυραννήσῃς τρομερὰ γὰρ νὰ ἀπαλλαγῇς ἀπὸ ἓνα ὀχληρὸν μάρτυρα. Κ' ἐγὼ σ' ἐλυπόμουν γὰρ δὲν ἐννοοῦσα τὸν λόγον τῆς θλίψεώς σου; σὲ ὑπεράσπισα ἐναντίον τῶν τύψεων ἐξαναγκάζοντας τὸ ἑαυτό μου νὰ ἀποδιώξῃ τις μαῦρες σου ἰδέες. Μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες νύκτες εἶταν ἡ ἐπομένη τῆς εορτῆς τῆς Βέριτας, κατὰ τὰς 3 πρὸς τὶς 4 τὸ πρωί, ἐνῶ ἐγὼ ἤμουν ἀκόμη βυθισμένος σὲς μελέτες μου, ἔξαφνα μὲ φωνὴν πνιγμένην ἐφώνησες: «Ἐξω ἀπ' ἐδῶ, ἄφησέ με, ἄφησέ με ἢ τὰ ὁμολογῶ ὅλα!» Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε. Ἐκαμα ὅτι δὲν ἄκουσα τίποτε. Ἐπρωτίμῃς μιὰ φανταστικὴ εὐτυχία στηριγμένη στὸ ψέμα, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ποῦ σκοτώνει. Σ' ἐρωτῶ πάλιν, τί μοῦ προσφέρεις ὡς ἀντάλλαγμα γὰρ τὰ ἀνεκδήγητα αὐτὰ μαρτύρια.**Λάουρα.** Τί θέλεις νὰ σοῦ κάμω; Εἶσαι εὐχαριστημένος ἂν σοῦ ὀρκισθῶ ἐπισήμως ὅτι εἶσαι ὁ πατέρας τῆς Βέριτας;**Ἰλαρχος.** Τί νὰ καταλάβω; Δὲ μοῦ εἶπες κάποτε πῶς μιὰ μητέρα μπορεῖ καὶ νὰ ἐπιτοκήσῃ ἀκόμη γὰρ νὰ κρατήσῃ τὸ παιδί τῆς; Σὲ ἰκετεύω σὰν τὸν πληρωμένο ποῦ βλέπει τὴν μορφήν τοῦ χάρου νὰ πλανᾶται ἐπάνω του, γὰρ νὰ καταφέρει τὸ θανάσιμον κτύπημα. Πές μου ὅτι ἔχεις νὰ πῆς, ὁμολόγησέ το! Δὲν βλέπεις τὸν πόνον μου; Δὲ βλέπεις ὅτι βογγῶ σὰν παιδί ἐμπρὸς σὴν μητέρα σου; Δὲν μπορεῖς νὰ ξεχάσῃς γὰρ μιὰ στιγμὴ ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος, στρατιώτης, τοῦ ὁποίου ὁ πόνος θὰ συγκινοῦσε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα ἀκόμη. Λυπήσου με ὅπως θὰ λυπούσουνα ἓνα ἄρρωστο! Καταθέτω στὰ πόδια σου τὴν ἐξουσία μου... Ἐλεος! Ἐλεος!**Λάουρα.** (Μὲ τὸ χεῖρ ἐπάνω στὸ κεφάλι τοῦ γονατισμένου Ἰλαρχου). Τί! κλαῖς, ἄνδρας ἄνθρωπος;**Ἰλαρχος.** Ναί, κλαίω! Γιατί ὄχι ἐπιτέλους; Ὁ ἄνδρας δὲν ἔχει μάτια; Ὁ ἄνδρας δὲν ἔχει σῶμα, αἰσθήσεις, αἰσθήματα καὶ πάθη; Δὲ ζῆ μὲ τὴν ἴδια τροφή; δὲν πληγώνεται μὲ τὰ ἴδια ὄπλα, δὲν ἐπηρεάζεται ὅπως καὶ ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὴ μεταβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρῆς; Μᾶς πληγώνετε, αἱματωόμεθα, μᾶς χαϊδεύετε, γελοῦμε μᾶς φαρμακεύετε, πεθαίνουμε. Γιατί νὰ μὴν κλαίῃ ὁ ἄντρας; Μήπως τὰ δάκρυα δὲν εἶναι γὰρ τοὺς ἄντρας;**Λάουρα.** Κλάψε λοιπὸν, παιδί μου, κλάψε σὰν ἄλλοτε! Θυμᾶσαι; Σ' ἐγνώρισα, παίζουσα τὸ ρόλο τῆς μητέρας. Τὸ σῶμα σου, τὸ γιγάντιον, ἐστρεῖτο νεύρων σὰν νὰ εἴσουν ἓνα ἀδύνατον παιδί, παιδί κακογεννημένο!...**Ἰλαρχος.** Κακογεννημένο! Τί εἶπες! Οἱ γονεῖς μου δὲ μὲ ἠθέλαν; καὶ γι' αὐτὸ γεννήθηκα χωρὶς θέλησιν. Τὸ φυτό ἐμεγάλωσε ἀτροφικὸ καὶ ἄθλιο... Τότε καὶ ἐγὼ τυλίχθηκα σὰν ἀναρροχητικὸν στὸ δυνατὸν κορμί σου, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ ἔδωκα νέα κλαδιά. Ἐγὼ ποῦ διοικῶ ἓνα σῶμα κατήρτησα τὸ πειθῆριον παιδί σου καὶ σονήθισα νὰ διαβλέπω σὲ σένα ἓνα ἀνώτερον πλάσμα.**Λάουρα.** Ναί, καὶ ἐγὼ σ' ἀγάπησα, γὰρ τοὺς ἴδιους λόγους. Σ' ἀγάπησα σὰν παιδί μου. Ὅταν τὰ αἰσθήματά σου ἄλλαξαν καὶ παρουσιαζόσουν ἐμπρὸς μου ὡς ἐραστής, ἐντροπόμενον γὰρ τὰ χάρδια σου, ἐντροπόμενον σὰν μητέρα ποῦ θὰ ἐχαῖδευε ὁ γυῖός τῆς. Μητέρα ποῦ ἔργνε ἐρωμένην τοῦ γυῖου τῆς.**Ἰλαρχος.** Τὸ εἶδα χωρὶς νὰ τὸ πολυκαταλαβαίνω. Καὶ βλέποντας τὴν περιφρόνησίν σου γὰρ τὴν ἀδυναμία μου, προσπάθησα ν' ἀποκτήσω τὴν ἀγάπην σου μὲ τὴν ἀνδρότητά μου.**Λάουρα.** Ἐ! ἐδῶ εἶναι τὸ λάθος σου! ὡς μητέρα εἶμιον φίλην σου, ὡς γυναῖκα ἔχθρά σου. Ἡ ἀγάπη εἶναι πάλιν νομίζω δὲ ὅτι δὲν παροδόθηκα σ' αὐτήν, μόνον πῆρα ἀπ' αὐτήν ὅτι μοῦ ἐχορεύετο.**Ἰλαρχος.** Πάντοτε θυριμβεύεις. Εἶχες, νὰ ποῦμε, τὴν τέχνην νὰ μὲ ὑπνωτίζῃς σὲ τέτοιον βαθμὸν, ποῦ δὲν εἶμιον πιά κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, θὰ μ' ἔκανες νὰ πιστεύσω ὅτι μιὰ παιάτια εἶναι ἓνα βερύκοκον, θὰ μ' ἔκανες νὰ χειροκροτήσω τις ἀνοήσιες σου, ὅπως τοὺς σπυθηρισμοὺς τοῦ πνεύματός σου, θὰ μ' ὀδηγοῦσες τυφλὰ σὴν ἀσυχρότητα καὶ τὸ ἔγκλημα. Ἀλλὰ μιὰ μέρα ἡ μαγεία αὐτὴ χάθηκε. Κατάλαβα τὴν πτώσιν μου. Τότε μ' ἐπίασε μιὰ ἐπαναστατικὴ ὁρμή, ἐννοίωσα μέσα μου νὰ ἐξεγερθεῖ κατὰ (σηκώνεται) καὶ ἐπειδὴ ἔβλεπα μιὰ καλὴ ἐπιχείρησιν, μιὰ ἐπιστημονικὴ ἀνακάλυψιν, ἠθέλησα νὰ ὑψωθῶ στὰ μάτια τοῦ κόσμου ποῦ μὲ περιτριγύριζε καὶ ποῦ γελοῦσε μαζί μου. Τότε ἔπεσα μὲ τὴν ἐπιστήμη. Καὶ τώρα ποῦ ἄρχισα νὰ δρέπω τοὺς καρποὺς τῶν κόπων μου, διὰ μᾶς μοῦ κόβεις τὰ χέρια. Πᾶει ἡ τιμὴ μου, ἄς πάη καὶ ἡ ζωὴ μου. Ὅλα τελειώνουν γὰρ μὲνα.**Λάουρα.** Καὶ ποιὸς φταίει;**Ἰλαρχος.** (Ἐπάνω στὸν καναπέ). Κανείς! Ἐγὼ τελειώνουν τὰ σημερινὰ συνοικεσία; Ἄλλοτε ἔπαιρνε

καείς μιὰ σύζυγο ἀπλούστατα χωρὶς ἐπίθετο. Τώρα διαλέγει μιὰ φίλη, μιὰ μητέρα, ἓνα σύντροφο. Οἱ λογικοὶ γάμοι σκοτώνουν τὸν ἔρωτα. Πρὶν εἶτανε ὁ ἄντρας κ' ἡ γυναῖκα. Σήμερον εἶναι οἱ μέτοχοι μιᾶς κοινωνικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ οἱ μέτοχοι αὐτοὶ τὸ βράδον πλαγιάζουν μαζί. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἐναντίον τῆς φύσεως.

Δάουρα. (Σηκώνεται). Νυστάζω! Τέλερες;

Ἰλαρχος. Μιὰ λέξη ἀκόμη... Μὲ μισεῖς;

Δάουρα. Καμμιά φορὰ ναί. "Ὅταν παρουσιάξῃσαι μπροστά μου σὰν ἄντρας!

Ἰλαρχος. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι τὸ μῖσος τῆς φυλῆς. "Ὅταν εἶναι ἀλήθεια ποῦ καταγόμεθα ἀπὸ τὸν πίθηκο πρέπει νὰ πιστεύσουμε ὅτι ἐπῆρξαν δύο πρωτογενῆ εἶδη, ἀφοῦ δὲν μοιάζουμε διόλου.

Δάουρα. Μ' αὐτὸ τί θέλεις νὰ πῆς;

Ἰλαρχος. "Ὅτι ὁ αὐτὴν τὴν πάλην ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ.

Δάουρα. Ποιὸς;

Ἰλαρχος. Ὁ πιὸ ἀδύνατος!

Δάουρα. Κι' ὁ πιὸ δυνατὸς ἔχει τὸ δίκιο!

Ἰλαρχος. Πάντοτε! ἀφοῦ αὐτὸς ἐκέρυξε τὸ δίκιο.

Δάουρα. Ὡστε ἔχω δίκιο;

Ἰλαρχος. Κ' ἐπομένως ἔχεις τὸ δικαίωμα!

Δάουρα. Τὸ νόμιμο δικαίωμα, ἀφοῦ αὐτὸ σὲ θέτω ὑπὸ κηδεμονία.

Ἰλαρχος. Ὑπὸ κηδεμονία;

Δάουρα. Μαῖστα! Καὶ τότε ἀνατρέφω τὴν κόρη μου ὅπως θέλω ἐγώ, χωρὶς νὰ προσέχω καθόλου πλεόνσις φλιναρίδες σου!

Ἰλαρχος. Καὶ θὰ πλερώσῃς τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτὴν μέ...

Δάουρα. Μὲ τὴ σύνταξή σου!... "Ἐλαβα τὰ μέτρα μου.

Ἰλαρχος. Διὰ νὰ μὲ θέσῃς ὑπὸ κηδεμονία πρέπει νὰ ἴδῃς λόγους... Μὲ τί λόγους;

Δάουρα. Μὲ τὸν λόγον αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποία ἔγραψες μιὰ μέρα στὸ φίλο σου Μπράι, τὸ γιατρὸ καὶ τὴν ὁποία ὁμολογεῖς σὺ ὁ ἴδιος ὅτι εἶσαι τρελλός.

Ἰλαρχος!... (Ἐκστατικός).

Δάουρα. Ἰδοὺ, ἐξεπλήρωσες τὸν προορισμὸ σου ὡς ἄντρας. Γιὰ μένα δὲν ἔχεις πιά τώρα καμμιά ἀξία. Πήγαινε ὅπου θέλεις, χάσου ἀφοῦ δὲ θέλησες ποτε νὰ παραδεχθῆς ὅτι ἡ εὐφυΐα μου εἶτανε ἴση μὲ τὴν δυναμὴ μου.

(Ἐξέρχεται ἀπὸ τὴ δεξιὰ πόρτα ὀπισθοχωροῦσα. Ὁ Ἰλαρχος παύει τὴ λάμπα καὶ τὴ ρίχνει στὸ κεφάλι τῆς Δάουρας, ἡ ὁποία ἐξαφαιίνεται.)

Τέλος τῆς Β'. πράξεως.

SHELLEY

ΤΑ ΔΥΟ ΠΝΕΥΜΑΤΑ

(Ἀλληγορία)

Πρῶτο Πνεῦμα.

Ἦ εἶς, ποῦ τρανὸς πόθος φτερὰ δομένα σοῦ ἔχει καὶ θῆς νὰ ταξειδέψῃς πάνω ἀπ' τὴ γῆ, σιοχάσου! πίσω ἀπ' τὸ πύρινό σου τὸ πέταγμα ἤσκιος τρέχει ἐπλάκωσεν ἡ νύχτα!

Τὰ δώματα τοῦ ἀγέρα στραφίουν, κὶ ὀλόγυρά σου ὅταν χουσῆς ἀχτῖνες κὶ ὅταν ἀνέμους ἔχει, μιὰ γλύκη θὰ ἔναι ἐκεῖ νὰ πλαγῆς τὸ πέταγμά σου ἐπλάκωσεν ἡ νύχτα!

Δεύτερο Πνεῦμα.

Τ' ἀθάνατα τ' ἀοιτέρια ψηλὰ λαμποκοποῦνε ἀπὸ τῆς νύχτας μέσα τὸν ἤσκιο κὶ ἂν διαβαίω, ὁ λύχνος τῆς ἀγάπης μέσ' στὴν καρδιά μου ποῦ ἔναι θὰ φέγγει σὰν τὴ μέρα.

Θὰ λάμπει τῆς οσλήνης τὸ φῶς τὸ χαιδεμένο πὰ στὰ χρυσὰ φτερά μου, παντοῦ ὅπου κὶ ἂν πετοῦνε τὸ πέταγμά μου θὰ ἔχουν μετέωρα κυκλωμένο νὰ γίν' ἡ νύχτα μέρα.

Πρῶτο Πνεῦμα.

Μὰ ἀπὸ τὴ σκοτεινιά ἀνεμοστρόβιλοι ἂν πετοῦνε χαλάζι κὶ ἀστραπὴ καὶ βροχὴ μὲ τρικυμία; τὰ πέρατα τοῦ ἀγέρα διῆς ταραγμένα ποῦ ἔναι ἐπλάκωσεν ἡ νύχτα!

Τὰ νέφη τῆς ἀντίρας τὰ κόκκινα μὲ βία τὸν ἥλιον, ὅπου πέρα κλίνει, πιά τὸν σκεποῦνε, ξεσπᾶνε πὰ στὸν κάμπο τοῦ χαλαστοῦ ἢ μαρία ἐπλάκωσεν ἡ νύχτα.

Δεύτερο Πνεῦμα.

Βλέπω τὴ φέξ', ἀοῦ τὸ βρόντο. Θὰ προβαίω πάνω σι' ὄργον ποῦ θὰ ἔναι τῆς μαύρης μπόρας γέννα, μέσα γαληνεμένο καὶ γύρω φωτισμένο νὰ δείχτ' ἡ νύχτα μέρα:

Καὶ σὺ, βαθὺ ὅταν εἶν' καὶ πυκνὸ τὸ σκοτός, ἕνα βλέμμα ἀπ' τὴ θολὴ γῆ σου ρίξε, ἀποκαρωμένο τὸ σελιγνώφως μου ἴσως τότε φανῆ σ' ἕσένα νὰ πετᾷ σιὰ ὕψη, πέρα.

Λέγε πολλοὶ πῶς εἶν' κάποιο βάρανθο, ὅπου ἕνα πελώριο πεῦκο, πῶχει κοπεῖ μπουζι, γκρομεναίει πάνω ἀπὸ στοῖβες χιόνια, ἀπὸ πάγια ραγισμένα σις κορυφὲς τῆς Ἀλπίδες

καὶ πῶς ἡ λιγωμένη μπόρα, ὅταν κνηγᾷ αὐτὴ τὴ φτερωμένη μορφή, πετᾷ ὀλοένα γύρω σι' ἄσπρα κλαδιὰ καὶ καινουργιώνει καὶ πάει τῆς ἀέριες τῆς βρῦσες.

ΖΗΜΙΑ ΓΙΑ ΚΕΡΔΟΣ

"Ὅταν ὁ Ἄνθρωπος κατῴρθωσε νὰ ἐφεύρῃ ἐπὶ τέλους τὴ Γραφὴν τρελλάθηκε ἀπ' τὴ χαρὰ του.

Ἐεχνούσε νὰ φάγῃ, νὰ πιῇ, νὰ κοιμηθῇ.

"Ὅλο ἤθελε κατὶ νὰ γράψῃ

"Ἐπρεψε στὴν ἄκρη τοῦ ποταμοῦ κ' ἔγραψε ἐπάνω στὴν ἄμμο. Ὡρες ὀλάκερες. "Ὅτι πεῖα τοῦ ἐργούντανε στὸ μυαλό του.

"Ἐγραψε στίχους γιὰ τὴν ὡμορφιά Ἐκείνης π' ἀγαποῦσε.

"Ἐγραψε στίχους γιὰ τὴ Φύσι, γιὰ τ' ἀρροστεφανωμένα κύματα, γιὰ τ' ἀγεράκι ποῦ στὰ πεταχτὰ δίνει ἕνα φίλημα τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων καὶ τρέχει παρακάτω γλήγορα κί ἐλεύθερο νὰ πῆ τὰ μυστικά τραγούδια του.

"Ἐγραψε. Ἐγραψε. Ἐγραψε πεῖα...

Τὸ ἡλιοβασιλεῦμα σὰν κατεθῆκανε τὰ κοπάδια νὰ πιῶν νερό ἀπ' τὸ ποτάμι μὲ τ' ἀπαστρά τους πόδια πατούσανε τῆς τρυφερῆς κί ὡραίες λέξεις ποῦ γράφαζε ἡ ποιητικὴ καρδιά τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῆς σβύσανε.

— «Κακὸ αὐτὸ» σκέφθηκε ὁ Ἄνθρωπος σὰν ξαναπῆγε τὴν ἄλλη μέρα τὸ γλυκογράγαμα στὴν ἄκρη τοῦ ποταμοῦ γιὰ νὰ χαράξῃ ἐπάνω στὴν ἄμμουδιὰ ἕνα ὕμνον στὸ Θεὸ τὸν Ἥλιο. ("Ὅλη τὴ νύχτα στρεφογύριζε ὁ Ἄνθρωπος ἐπάνω στὴ προβιά ποῦ τὴν εἶχε γιὰ στῶμα καὶ κοντὰ τὰ ζημερώματα κατῴρθωσε νὰ σκαρώσῃ τὸν ὕμνον).

— «Κακὸ αὐτὸ» — εἶπε — πρέπει νὰ λάβω μέτρα, νὰ σκεφθῶ...»

Μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο στὴ γῆ περπατοῦσε ὦρες στοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρη ὁ Ἄνθρωπος.

Στάθηκε μιὰ στιγμὴ. Στήλωσε τὸ βλέμμα του ἐπάνω σ' ἕνα πελώριο βράχο, σύντροφο τῶν Αἰώνων.

Μὲ ἀπὸ σπάζανε πάνω στὰ στήθια τοῦ βράχου τὰ κύματα κί ἀγλύφανε μὲ τὴ γλώσσά τους τὴν κρύα πέτρα.

— «Βύρηκα!» — ἐφώνησε ὁ Ἄνθρωπος καὶ μὲ τὸν περνίο πέλεκυ ποῦ κρατοῦσε ἄρχιζε νὰ χαράξῃ ἐπάνω στὸν βράχο τὴν ἀμάθα τῶν στίχων ποῦ τοὺς γέννησε ἡ καρδιά του γιὰ τὴ Λατρευτὴ του.

Μὰ ὡς ποῦ νὰ γράψῃ μισὸ στίχο εἶδε κ' ἔπαθε, ἔγεινε μουσκεμμε :

— Ἦ πέτρα ἦτανε σκληρὴ...»

Καὶ παράτησε ὁ Ἄνθρωπος τὸ σκοπὸ του νὰ χαράξῃ ὅλα τὰ λόγια τῶν στίχων του. Περὶκοψε τὸ μακρὸ ποίημα καὶ τῶκαμε τετράστιχο. Κ' ὕστερα μὲ κόπο τὸ γράφαζε πάνω στὰ στήθια τοῦ βράχου.

Στάθηκε μιὰ στιγμὴ—τὸ διάβασε καὶ μ' ἀπορία παρατήρησε πῶς μέσα σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ τετράστιχο ἦταν κρυμμένη πεῖο πολλὴ ζωὴ—σπαρταριστὴ ζωὴ—πεῖο πολλὴ φωτιὰ καὶ δύναμι παρὰ στὸ μακρὸ ποίημα ποῦχε γράψῃ στὴν ἄμμο.

Ἀπὸ τότε προτοῦ νὰ γράψῃ κατὶ τι σκεπτοῦντανε ὦρες ὀλάκερες, μέρες ὀλάκερες, καὶ προσπαθοῦσε ἐκεῖνο ποῦ εἶχε νὰ γράψῃ νὰ τὸ πῆ ὅσο μποροῦσε πεῖο κοντὸ ὁ Ἄνθρωπος:

— Γιατὶ ἡ πέτρα ἦτανε σκληρὴ...»

Ἀν καὶ πολλοὶ πῶς ὅταν, στεγνὴ, ἡ νυχτιά γυαλίσει καὶ πὰ στὸ βάλο κάθε τελώνιο-ν- ἦσουχάσει, ἀκούει κατὶ, ὁ διαβάτης, νὰ γλυκομουρμουρίζει, πῶχει τὴ νύχτα μέρα :

περᾷ μορφή ἀργυρῆ—τῆς πρώτης τοῦ ἀγάπης μοιάζει μὲ τὴ στραπτὴ τῆς κὶ ἄγρια κόμη, ποῦ φτερουγίζει κὶ ὅταν αὐτὸς ξυπνάει πὰ στὴ χλόη ποῦ εὐωδιάζει, βροῖσκει τὴ νύχτα μέρα

Γιῶργος Φιλήντας.

IB. ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΒ

Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

(Ἀπὸ τὸ νέον ἔργον τοῦ Λ. Τολστόη «Κύκλος Ἀναγνωσμάτων)

Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸ κνηγὶ περνοῦσα ἀπὸ ἕνα δρομάκι τοῦ κήπου μας. Ὁ σκύλος μου ἔτρεχεν ἐμπρός. Ἐξαφνα κοντοστάθηκε, σὰν νὰ μυροῖσθηκε κνηγὶ ἐκεῖ κοντά. Ἐροῦσα ἕνα βλέμμα μακρὰ στὸ δρομάκι ἕνας μικροῦτοικος σπουργίτης μὲ κερνωπὴ μυτίσια καὶ λίγα πούπουλα στὸ κεφάλι του ἦτο καταγῆς. Ἐπεσε ἀπὸ τὴν φωλιά του (ὁ ἀέρας κινούσε δυνατὰ τὸ δένδρον ποῦ ἦτο ἡ φωλιά) καὶ καθούνηται ἀκίνητος, ἀνυπερόσπιστος, μὲ ἀπλωμένα τὰ φτερά του ποῦ μόλις εἶχανε φτυρώσει.

Ὁ σκύλος μου οἶγὰ σιγὰ τὸν ἐπλησίαζε· ἔξαφνα ὅμως μὲ μεγάλη ὁρμὴ ἔπεσε ἀπὸ ἕνα δένδρον, ἐκεῖ κοντὰ ἕνας ἄλλος σπουργίτης, μεγάλος μαυροδερός σπουργίτης· σὰν πέτρα ἔπεσαν ἐμπρός στὸ πρόσωπό του, φουνητωμένος καὶ παραμορφωμένος· μὲ μιὰ ἀπελπιστικὴ καὶ σπαρακτικὴ φωνὴ ἐπήδησε δύο φορὲς πρὸς τὸ ἀνοιχτὸ ὀδοντωτὸ χάσμα του. Ἐροῖσθη διὰ νὰ σώσῃ τὸ μικρὸ του, ἐσιτάθη ἐμπρός στὸ παιδί του καὶ τὸ σῶμά του ὀλόκληρο ἔτρεμε ἀπὸ τὸν φόβο, ἡ φωνὴ του ἔγινε ἀγρία καὶ βραχνή, τὸ αἷμά του πάγωνε. Ἐθνσίαζε τὸν ἑαυτὸ του διὰ τὸ παιδί του! Ποιὸς ξεύρει, πόσον μεγάλο θηρίον θὰ τοῦ ἐφαίνετο ὁ σκύλος!

Καὶ ὅμως δὲν εἰμύρεσε νὰ μείνῃ ἀπαθῆς ἐπάνω στὸν ὑψηλὸ κλώνο ποῦ εἶτανε ἀσφαλισμένος ἀπὸ κάθε κίνδυνον.

Μιὰ δύναμις ἰσχυροτέρα ἀπὸ τὴν θέλησί του τὸν ἐσπρωξε ἀπὸ ἐκεῖ. Ὁ σκύλος στάθηκε λίγο καὶ ὑπεχώρησε... Φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς κατάλαβε αὐτὴ τὴ δύναμι. Ἐγὼ ἀμέσως φώναξα τὸν ταραγμένο σκύλο μου καὶ ἀπεμακρύνθηκα μὲ σεβασμὸ. Naί, ἐσεβάσθηκα αὐτὸ τὸ μικρὸ καὶ μεγαλόψυχο πουλάκι· ἐσεβάσθηκα τὴν ὁρμὴ τῆς ἀγάπης του.

Ἦ ἀγάπη, ἐσκέφθηκα, εἶναι ἰσχυροτέρα ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ θανάτου. Διὰ τῆς ἀγάπης καὶ μόνον διὰ τῆς ἀγάπης διατηροῖται καὶ κινεῖται ἡ ζωὴ.

(Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ)

N. Καστρινός.

Αιώνες έγραφε ο "Ανθρωπος επάνω στις πέτρες, στα μέταλλα, στα ξύλα.

"Όλα αυτά ήταν λίγο-πολύ σκληρά, δυσκόλευαν το γράψιμο. Και για αυτό πριν να χαραχτεί ότι ήθελε να πη σκεπτόντανε ώρες, μέρες ολόκληρες ο "Ανθρωπος.

Μα εκείνο που γράφει είχε μέσα του Ζωή, Δύναμη, Ζή αιώνια. Και θα ζή.

Την πέτρα, τα μέταλλα, διαδέχθηκε το δέρμα των ζώων, ο πάπυρος.

'Αλήθεια, αυτά ήταν πειθ μαλακά. Πειθ εύκολα μπορούσε να γράφει ο "Ανθρωπος.

Μα πάλι δεν έγραφε ότι τύχη:

— 'Ο πάπυρος κόσμιζε ακριβά.

Γι' αυτό προτού να γράψει κάτι τι σκεπτόντανε ώρες, μέρες ολόκληρες ο "Ανθρωπος.

Μα εκείνο που έγραφε έμεινε 'Αθάνατο.

Ζή ως τις μέρες μας. Και θα ζή αιώνια.

Γιατ' είναι γεμάτο τέτοια Ζωή, είναι γεμάτο τέτοια Δύναμη που νίκησε ακόμα και τον μεγαλοδύναμο τον Χρόνο κι αστράφει ανάμεσα στα σκότη των Αιώνων και φωτίζει την ψυχή της 'Ανθρωπότητας όλης.

Τη σκληρόπετρα, τα μέταλλα, το δέρμα των ζώων διαδέχθηκε το χαρτί.

Και η "Ανθρωπότης νόμισε πως κάτι κέρδησε μεγάλο μ' αυτή την εφεύρεση.

Δεν λέγω : όχι. Μα δεν λέγω και : ναι.

Γιατί τώρα πριν να γράψει δεν σκέπτεται ώρες, μέρες ολόκληρες σαν πρώτα ο "Ανθρωπος.

— Το χαρτί είναι πάμφθονο. Το φθηνότερο πράγμα ίσως. Κ' έχει μια ιδιότητα να ελκύει τη πένα σαν μαγνήτης. Είναι μαλακό. Είναι γυαλιστερό. Κ' η πένα επάνω του γλιστράει, γλιστράει και τρέχει, τρέχει σαν δαιμονισμένη.

Γι' αυτό δός του και γράφει ο "Ανθρωπος.

Γράφει. Γράφει. Γράφει.

Δεν ξέρω τί λέτε σεις, μα γώ πολύ θα ήθελα να γείνη ένα τέτοιο θαύμα:

— 'Απ' ταξάρια η "Ανθρωπότης να ξεχνούσε την εφεύρεση του χαρτίού Νά, έτσι να την ξεχνούσε.

Να ξυπνήσει ένα ωμορφο πρωί και να μη νοιώσει τί θα ζή χαρτί, σε τί χρειάζεται, τί μπορείς να το κόμης.

Θ' αναγκασθούμε να γυρίσουμε πίσω στις σκληρόπετρες, στα μέταλλα, στα δέρματα των ζώων που είναι λίγο-πολύ σκληρά και δυσκολεύουνε στο γράψιμο και αναγκάζουν τον "Ανθρωπο να σκέπτεται ώρες ολόκληρες, μέρες ολόκληρες προτού αποφασίσει να χαραχτεί κάτι τι.

Τί λέτε σεις ; Θάχανε η "Ανθρωπότης ή θα κέρδιζε σημαντικά ; 'Εγώ βλέπω πως ένα μόνο θαχανε :

— Τ' άμετρητα ως τ' ουρανού τα άστρα ποιητικά «δοκίμια» και τ' αναρίθμητα κοπάδια των συγγραφέων θα περιμαζεύουνταν λιγάκι, — ίσως και να λείπανε όλως διόλου απ' τη μέση μαζή . . . με το φιλοσοφικό-μου αυτό δοκίμιο.

Τί λέτε σεις ; Θάχανε η "Ανθρωπότης ή θα κέρδιζε σημαντικά ;

Χαρίλαος Ξεντενυμένος.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

πρός τους άπανταχού λογίους και τους δπωσδήποτε αγαπώντες τα γράμματα.

Δεν είναι δύο μήνες που έσβησε διά πάντα μία από τας ποιητικότερας υπάροξες, ο γλυκός ποιητής μας Πέτρος Ζητουσιάτης, τον όποϊον ή πόλις μας έσχε την ευτυχίαν να γνωρίση εκ του σύνεγγυς. Κι έσβησεν ακριβώς την στιγμήν, κατά την ότοϊαν ήνδροϋτο ή τέχνη του, έσυστηματοποιείτο το έργο του. 'Απερχόμενος όμως άφησεν όπισθεν του φιλόστοργον μητέρα και τρεις αδελφάς, αϊτινες ως μόνον στήρυγμα είχαν αυτον και μόνον αυτον. 'Ως μόνον κληρονομίαν ο άτυχής ποιητής άφησεν εις τας υπάροξες αυτας βαθύν και αγίαρευτον πόρον και άνέκδοτα του τινα ποιήματα με τον γενικόν τίτλον ή Δήκνυθος, τα όποια επρόκειο ο ίδιος να δημοσιεύση. Την Δήκνυθον λοιπόν άπεράσισε τώρα να εκδώση ή μήτηρ του όπως διά των εισπραχθησομένων χρημάτων άνακουφίση κατά τι τας όρφανάς αδελφάς του Πέτρον Ζητουσιάτη και να χαρίση και εις την ελληνικήν φιλολογίαν εν ώραϊον βιβλίον.

Ποιεί λοιπόν εκκλησίαν εις τους άπανταχού Έλληνας λογίους και εις τα φιλόμουσα και φιλόανθρωπα αισθήματα κάθε ελληνικής καρδιάς όπως έλθουν άρωγοί εις το έργο της στέλλοντες εις την διεύθυνσιν των «Χρονικών» γρ. 15, ή όποια διεύθυνσις άντ' αυτών θ' αποστείλη έναν τόμον του μετά θάνατον έργου του τόσο προύρωξ εκκλιόντος ποιητού Πέτρον Ζητουσιάτη.

'Η εκκλησίαι της ταλαιπώρου μητρός και των τριών όρφανών αδελφών του ποιητού, τον όποϊον τόσο ηγάπησαμεν δεν πρέπει να μείνη άνευ άπαντήσεως. Πρέπει επί τέλους και ήμεις εδω να δείξωμεν ότι αγαπώμεν τα γράμματα και ποιοῦμεν τους εργάτας αυτών, εις τους όποιους πολλάκις ως άμοιβή δίδεται ένας ξηρός έπαινος.

'Η εκτίπωσις του βιβλίου θα περαιωθῆ μέχρι της 15ης Φεβρουαρίου.

ΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Eduard Rod. Μία άκόμη ποιητική καρδιά έπαινε να πάλλη εν Γαλλία άφίνουσα όπισθεν αυτης: σελαγίζουσαν αυλακα, διά των έργων αυτης, έργων βαθείας διαιθήσεως και τεχνικής εδαισθησίας. 'Ο γνωστός εις το Πανελλήνιον Gaston Deschamps, δημοσιεύει εκτενή εν τῷ «Χρόνῳ» των Παρισίων νεκρολογίαν εν ή εξάίρει τόσο την απώλειαν, ην επέστη ή γαλλική φιλολογία, όσο και την υπέροχον άξίαν του συγγραφέως.

'Η «αλήθεια» γράφει και ή «ελλικρινεία» είναι αι δύο ουσιώδεις άρτιαί, αϊτινες θα διαιωνίσωσιν εν τη άσπιδει μήμη τον άνθρώπων τα κυριώτερα αυτου έργα. Τα έργα ταυτα επί μάλλον και μάλλον πλούσια εις σκέψεις και αισθήματα, είναι άτηλλαγμένα των ματαιών παραδόσεων εις τας όποιας ή παιδαριώδης ιδιοτροπία της σνγηθείας εκθέτει καθ' εκάστην τους δια-

προεστέρους λογογράφους της σήμερον. Τα έργα αυτου Course a la mort—Sens de la vie—Dernière refuge—Inutile effort, Idées morales du temps present—Trois cours—Sacrifices Silence—Roches blanches διαπνέονται όλα με μίαν ύγιή φιλοσοφικήν πνοήν, ιδίως εκείνο το Course a la mort—το κατά την προτίμησιν και του ίδιου συγγραφέως, είναι υνχοθεραπεντικής ύφης, κατάλληλον να μᾶ: άποσπάση της ματαιίας προσκολλησεως εις ευτελή πάθη και όρέξεις.

'Ο άνυπόδικτος πεισιμύθος των υπερφάνων ψυχών εύρίσκει εις το βιβλίον αυτό, μίαν διεργήνευον προσωπικήν, άριστιαμένην και της κεντώσης ειρωνείας του Schopenhauer και του άπελπιστικοῦ λυρισμοῦ του Leopardi.

'Ο 'Εδοαρδ Rod ήγάπα την μόνωσιν και την μελέτην και εν τη μονώσει ελάσσωνεν τα λεπτούφρανα αυτου φιλοσοφικά έργα, αϊτα είναι προωρισμένα να ζήσουν, διότι περιέχουν το φῶς της ύγιους φιλοσοφίας, την άπεριτιον ζώην και την αλήθειαν.

**

'Ηρξαιτο ή εκτίπωσις των 'Εμμέτρων και Πεζῶν του κ. Α. Παπαδοπούλου (Τυμφορητοῦ). Τα 'Εμμετρα και Πεζά θα περιέχουν δημοσιευμένα ήδη εις διάφορα περιοδικά και εφημερίδας ποιήματα και διήγηματα, μελέτας κτλ. Το βιβλίον, το όποϊον θα είναι καλλιτεχνικόν, εϊμεθα βέβαιοι δι' ή άναγνωσθῆ εύχαριστως υπό του δημοσίου μας, το όποϊον εκτιμᾷ τον αγαπητόν μας φίλον λόγιον.

**

'Ο καλός μας νεαρός μουσουργός Μανώλης: Καλομοίρης πιπχιούχος του 'Οδείου της Βιέννης δημοσιεύει εις τον «Νουμά» άπόσπασμα εκδοθησομένου βιβλίου του. «'Η τέχνη μου και οι πόθοι μου» εις το όποϊον όμιλεί περι 'Οδειών εν γενει και ιδίως περι του ιδικοῦ μας 'Οδείου των 'Αθηνῶν. 'Ο κ. Καλομοίρης δεν συμερίζεται την γνώμη πολλών ότι ο διένθυνης αυτου Νάξος δεν κάμει τίποτε εις το 'Οδειον, μολοντι όμολογεί ότι μπορούσε να γίνον και περισσότερα πράγματα. Τονίζει κυρίως την καλλιέργειαν της εθνικής μας μουσικής και την διαρρύθμισιν της εν αυτῷ διδασκομένης μουσικής επί του ύφους της 'Ελληνικής μουσικής. Δεν άρνείται ότι πρό παντός εις την εκτέλεσιν ενός έργου πρέπει να μειαδίδεται ή ψυχή του καλλιτέχνου, αλλά ο Pugno, και ο Sauer, μεγάλοι και οι δυο πιανίσται, σιό ίδιο κομμάτι φαίνονται ότι ο πρώτος είναι Γάλλος και ο δεύτερος Γερμανός. Γιατί, έρωτᾷ, και ο 'Ελλην να μη δείχη την εθνικότητά του με το παίξιμο του.

'Αναφορικῶς του 'Οδείου μας μέμφεται ιδίως την χρῆσιν της γαλλικής γλώσσης εις τα ῥήματα ενῶ έχομεν ώραϊας μεταφράσεις του Ραγκαβῆ, του άειμνήστου Σπαθάρη, ᾤς άποκαλεί εζόχως, κλασικάς.

Προτείνει εδραν εν τῷ 'Οδειῳ καλλιεργίας των εθνικῶν μας όργάνων, και την κατάταξιν εις την (Instrumenten lehre) διδασκαλίαν της φύσεως των όργάνων και των εθνικῶν μας όργάνων, μουζούκι, λύρα, ζουρνά, φλογέρας, και την τελειοποίησιν του τελειότερον εζ αυτών. Με κάποιο δυομενές ύφος θίγει το όνομα του μοναδικου μας συνθέτου Σαμάρα, του μόνου άντιπροσωπεύοντος εν τη 'Εσπερίᾳ το όνομα του 'Ελληνος συνθέτου, και κατά τοῦτο μόνον δεν συμφωνοῦμεν με τον κ. Καλομοίρη, αλλά όλη ή άλλη μελέτη του κ. Καλομοίρη είναι πολὺν αξιανόγνωστος και την σννιστοιμεν εις όλους τους ενδιαφερομένους διά την πτωχὴν μουσικήν τέχνην μας.

**

'Εσχάτως παρεστάθη εις το Μελοδραματικόν Θεάτρον των Παρισίων νέον μελόδραμα «'Ο 'Ιππόλυτος» με μουσικήν I. Ph Rameau, επί της γνωστής αρχαίας ύποθέσεως. Μέχρι τουδε μῶ-

νον ο Γκλουκ είχε καταγίνει εις μελοποίησιν αρχαίων δραματικῶν με ύφος πλησιάζον έναν Beethoven και έναν Βάγνερ, αλλά ήδη και άλλοι ήρχισαν να καλλιεργῶσι το είδος τουτο της μουσικής. 'Η εϋτυχία του έργου υπήρξεν μεγάλη και ή εντύπωσις υπερμέτρως ευχάριστος.

**

Την Κυριακή της 7ης Φεβρουαρίου άνεγνώσθησαν τα άποτελέσματα του δραματικού διαγωνισμοῦ του Συλλόγου υπό του κ. Α. Σάροου, εισηγητοῦ. Εις τον διαγωνισμόν υπεβλήθησαν 14 δραματικά έργα, εκ των όποιων τα πέντε εκρίθησαν ως παντελῶς άνάξια λόγου, τα έτερα πέντε σχετικῶς καλύτερα και τα λοιπά τέσσερα δλδ. «Οι σάπιες βάρκες», «Οι δαίμονες» ή Umana Comedia και ή «'Ελληνική» ως άξια έπαινον. Κατέν δεν έβραβεύθη. 'Εν τούτοις οι έπαινοι του κ. εισηγητοῦ ήσαν τοιοῦτοι, ώστε περιεμένομεν πανηγυρικῶν βράβειον ενος τουλάχιστον εκ των τελευταίων τεσσάρων έργων, ή όποια βράβειος θα ενεθάρρυνε τους νεαρούς ποιητάς όπως εις τον διαγωνισμόν του έπομένου έτους καιέλθουν εις τον άγωνα μετά περισσότερας τόλμης. 'Ο εισηγητής τουλάχιστον δεν υπέδειξεν, έχων υπ' όφιν την εξέλιξιν της νεοτέρας τέχνης, εις τους νεαρούς λογίους ποία είναι τα αληθῶς τρωτά μέρη των έργων των και ποία τα ύγιᾶ. 'Απεραντίας ήρχισε την εισηγήσιν του με ένα πρόλογον, όστις έβρωμοῦσε πτωματήν και όστις υπενθύμιζε την μακαρίαν εκείνην εποχήν του 1860 κατά την όποϊαν κάθε διδασκαλικόν σαπιοκάραβο χωρίς να έχη καμίαν αισθητικήν μόρφωσιν, εθεωρείτο κατάλληλον όπως εντυμφορήσει επί όλως ξένον εις την ιδιότητα του ζητημάτων. Με τουτο δεν επιθυμοῦμεν να έπρωμεν τι εναντίον του κ. Α. Σάροου, ο όποϊος φαίνεται δεν είχε τον άπαιτούμενον καιρόν να προσπαροσενασθῆ και επιδείξη εις το άκροατήριον, το όποϊον δεν ήτο και τόσο ενκαταφρόνητον, κάτι νέον, κάτι έποικοδομητικόν.

**

'Εξεδόθη τελευταίως νέον έργο του μεγάλου φιλοσόφου Λέοντος Τολοσή υπό τον τίτλον «Κύκλος: 'Αναγνωσμάτων». Εις το έργο αυτό ο ερημίτης της Γιάοναγια Πολιάνα συγκεντρώνει γνωμικά πολλών φιλοσόφων της οικουμένης: ελλημένα από τα συγγράμματά των και ήθικά διηγήματα μεγάλων συγγραφέων. Περι του έργου αυτου ο ίδιος ο Τολοσή λέγει τα εξής: . . . Αισθάνομαι ότι το βιβλίον μου αυτό είναι πλέον ή τελευταία μου εργασία, διά τοῦτο θέλω να προσδώσω εις αυτό χαρακτηριστά ήρώμενα συνδιαέξεως, ύστερον από ένα μακρόν τρικυμώδη άγωνα με τον κόσμο. Θα χαρῶ δε όταν το έργο αυτό άναγνωσθῆ. Τίποτε ιδικόν μου δεν ήγάπησα τόσο πολὺ, όσο το βιβλίον τουτο, το όποϊον είναι ο Βενιαμίν των έργων μου . . . Σκοπός μου δεν είναι να προσφέρω με το βιβλίον αυτό την κατά λέξιν μετάφρασιν των ιδεῶν των συγγραφέων, όχι έπωφεληθείς εκ των διαφόρων καρποφόρων ιδεῶν των ήθέλησα να δώσω εις τον άναγνώστην άνάγνωσμα, το όποϊον να γενῆ μέσα του τας καλύτερας ιδέας, τα καλύτερα αισθήματα. 'Επιθυμῶ επίσης ο άναγνώστης εκ της καθημερινῆς άναγνωσεως του βιβλίου αυτου να αισθανθῆ εντός του το άγιον εκείνο συναισθημα, το εζυφόνον, το όποϊον ήσθάνθην κι' εγώ κατά την [σύνθεσιν του και εξακολουθῶ να αισθάνομαι όταν το άναγνώσκω.

Δήλωσις

Δηλοῦμεν εις τους ήμετέρους συνδρομητάς ότι από τουδε προσλαμβάνομεν ως συνταϊρόν μας και συνδιευθυντήν εις τα «Χρονικά» τον κ. Κίμ. Μπέλλαν, γνωστόν και αγαπητόν λόγιον εις το καθ' ήμᾶς δημόσιον.

'Η Διεύθυνσις.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, Ἀντιγόνη—ΓΚΑΙΤΕ, Φάουστ—ΑΙΓ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗ, Στάσα Σιδέρη.

Εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Βαριετέ ἀνεβιβάσθησαν κατὰ τὸ παρῆθεν δεκαπενθήμερον δύο ἀριστοτεχνήματα τῆς παγκοσμίου φιλολογίας. Εἶναι παρῆγορον οἱ ὁ λαμπρὸς θίασος τῆς Καρ Κυβέλης μᾶς παρέχει ἐπίτοιτε τὴν εὐχαρίστητον προσφέρων εἰς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριόν του μεταξὺ τόσον ἔργων ὅχι πάντοιτε ἐποφερτῆς ποιότητος καὶ ἔργα δυνάμενα νὰ κινήσουν τὴν ὄρεξιν καὶ νὰ προσελκύσουν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνεπιτηγμένου κόσμου. Ἡ Ἀντιγόνη, τὸ ἀριστοτεχνήμα αὐτὸ τοῦ δαιμονίου Σοφοκλέους, μὲ τὰς ἀπλᾶς πλέον διὰ τὴν ἐποχὴν μας φιλοσοφικὰς ἰδέαις, διδάσκει ἀκόμη καὶ θὰ διδάσκη πάντοιτε τὴν λαὸν καὶ αὐτοὺς ἴσως τοὺς ὁποίους παρασύρουν αἱ νεώτεροι πολυπόνητοι φιλοσοφικαὶ θεωρίαι. Μᾶς εὐφραίνει καὶ μᾶς δίδει τὰς γλυκνυτέρας καὶ ἐνγενεσιέρας τῶν συγκινήσεων διὰ τοῦ ὠραίου λυρισμοῦ τῆς καὶ μᾶς κάμνει νὰ κλαίωμεν μὲ τὴν τραγικότητα, ἣτις φθάνει εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον. Ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ἠδίκησε τὸ μέγα ἔργον κατὰ τὴν παροῦσαν του, ἦτο αἰ πτωχὰ καὶ ἀτελεῖς σκηνογραφίαι. Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπαίξαν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον καλῶς. Ἡ ὑπεροχος Κυβέλη ὡς Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς θάνατον προεκάλεσε τὰ δάκρυα, ἔδωκε τὰς χορδὰς τῆς καρδίας καὶ τοῦ πλῆρον ἀπαθεῦς. Ὁ κ. Παπαγεωργίου μετὰ τοῦ κ. Βενιέτη, ἐνὸς πολὺν καλοῦ ἠθοποιοῦ, ἀπήγγειλαν μετὰ πολλῆς τέχνης τὰ ἔξοχα χορικά.

**

Δυστυχῶς τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν δὲν ἔσχε καὶ τὸ ἕτερον ἀριό σὺγνημα, τὸ περιήγητον ἔργον τοῦ κλασσικοῦ Γερμανοῦ. Αἱ σκηνογραφίαι ἦσαν κατώτεροι παντὸς λόγον καὶ ἡ σκηνὴ περισοότερον ἢ ἀκατάλληλος. Οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν φιλοτίμων ἄλλως τε καλλιτεχνῶν δὲν ἐπεδύθησαν καλῶς τὸν ρόλον των. Εὐρέθησαν πολλὰ μακρὰν τοῦ ἔξοχου ἔργου. Οὐτε τὴν ἰδέαν ἐχώνευσαν, οὐτε τὰς λεπτιὰς καὶ βαθεῖας ἐννοίας, αἱ ὅποιαι ἢ μία παρακολουθεῖ τὴν ἄλληλην. Τοιαῦτα ἔργα, τόσον στυφνὰ καὶ τόσον βαθεῖα ἔχον ἀνάγκη νοσηματικῆς μελέτης ἀπὸ μέρους τῶν ἠθοποιῶν. Ἄλλως παραγνωρίζεται, παρεξηγεῖται καὶ συνεπῶς γελοιοποιεῖται.

Ἐν τοῦτοις ἢ παρῆστας αἴτη τοῦ δαιμονίου Φάουστ εἶχε καὶ τὸ καλόν τῆς. Μᾶς ἀπεκάλυψε μίαν καλλιτέχνηδα πρῶτης δυνάμεως. Ἡ δεοποιτὶς Μαρίκα Φιλίπιδου ὡς Μαργαρίτα μᾶς ἔκαμε κρυολεκτικῶς ἐκπλήξιν, ἂν καὶ καθῶς ἐπληροσορήθη ἐπεδύθη τὴν δυσκολώτατον ρόλον τῆς Μαργαρίτας σχεδὸν ἐκ τοῦ πρῶτου ἔργου. Ἐκείναι τοῦτον δὲν εἶχε καὶ ἀπείραγί τῆς εἶα διγατὶρ Φάουστ, ὅσις νὰ τὴν ἐμπνέη, διότι ὁ κ. Φύρσι, ὁ τόσον καλῶς ὑποδνέμενος τὸν Μανώλη εἰς τὸ «Χαλασμένο σπίτι» καὶ τὸν Χρηματιότην, ὡς Φάουστ εὐρίσκειτο ἔξω τοῦ ρόλου του, ὑπέηρξε κατώτερος ἐνὸς καλοῦ καλλιτέχρου.

**

Τὸ Σάββατον ἐπαίχθη καὶ τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἀναμενόμενον ἔργον τοῦ φίλου ποιητοῦ Ἀγγ. Σημηριώτη «Στάσα Σιδέρη». Τὸ δράμα τοῦτο ἀνεβιβάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐν Σμύρῃ καὶ ἐν Μιτωλήνῃ μετὰ πολλῆς, ὡς λέγεται, ἐπιτυχίας. Το ἔργον ἔχει ἀρετὰ καλὰ στοιχεῖα, εἰς μέρη τινὰ ὁ λυρισμὸς του εὐχαριστεῖ καὶ φανερώνει οὐ ὁ ποιητῆς του ἐμποροῦσε νὰ δημιουργήσῃ κατὰ πολὺ ἀνώτερον. Ὁ χαρακτήρ τοῦ συζύγου τῆς Στάσας εἶναι τὸ φωτεινότερον σημεῖον τοῦ δράματος. Ἐκεῖ ὁ συγγραφεὺς ἐγνώρισε τί ἠθελε καὶ τί ἀπέδιδε. Δυστυχῶς διὰ τοὺς ἄλλους χαρακτήρας δὲν δέχεται τις νὰ εἴπῃ τὸ ἴδιον. Πέρα ὡς πέρα φαίνονται ἀνυπολόγητοι. Ὁ χαρακτήρ μάλιστα τῆς Στάσας Σιδέρη εἶναι ὅλως ἀχαρακτήριστος καὶ δὲν θὰ εἴπῃ τις ὑπερβολὴν ἂν προσθέσῃ ὀλίγον παιδαγωγός. Καὶ τὸ καλὸν εἶναι οὐ ὁ κ. Σημηριώτης εἰς τὴν διάπλασιν του

φαίνεται νὰ κατανάλωσεν ὅλας τὸν τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κατανάλωσε διὰ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μίαν ἀσυνέπειαν, ἐν ὅν μὴ ὁμογενεῖς, συγκροτούμενον πρὸς ἑαυτό. Ἡ Στάσα, ἡ ἀθῶα κηδεμονομένη τοῦ Παύλου, τοῦ ἄλλοιτε μνηστῆρός τῆς, ἢ μὴ γνωρίσασα τὴν κακίαν, ἀφίεται νὰ ἀπογυμνωθῇ σχεδὸν τῆς περιουσίας τῆς καὶ κατόπι ἐμπαίζεται φρικωδῶς ὑπαρθενομένη ἄλλον ἀντ' ἄλλον. Ὅταν μανθάνῃ τὴν ἀλήθειαν ὑποφέρει, πάσχει καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖ παρὰ τὸ διαζύγιον. Καὶ διὰ τῆς παρουσιάσονται ὅλαι αἱ ἐνκολοῖαι πρὸς ἀπόλασιν τοῦ ποθουμένου μία μικρὰ λέξις τοῦ Θωμᾶ, τοῦ σεβαστοῦ τῆς φίλου, τὴν κάμνει ἀμέσως, νὰ ἀιγνυδιασθῇ καὶ νὰ σκεφθῇ περὶ ἐκδικήσεως καὶ ἀμέσως ἐπίσης νὰ σχεδιάσῃ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὴν ὁποῖον θὰ ἐξεδικεῖτο. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τῶν ὀλίγων λέξεων, αἵτινες ἀνθῶρει διαμειβονται μετὰ τοῦ Θωμᾶ: Τὴν θέλω τὴν ἄνδρα μου, λέγει περίπου ἡ Στάσα, εἰς τὸ ἐξῆς μου χρειάζεται εἷς ἄνδρας. Καὶ συλλαμβάνει τὸ ἀθῶον αὐτὸ πρὶν πλάσμα, τὸ ἄγνόν καὶ τὸ ἐγκόλως ἀπαιτώμενον, τρόπον ἐκδικήσεως τρομερόν, ροκαμβόλειον, νὰ εἴπωμεν, μετατρέπεται εὐθὺς ἀπὸ ἄκακον ἀριόν εἰς θηροὶδὴ τίγριν, περιπλέον ἀπὸ θηροὶδὴ τίγριν, διότι ἀπέκτησεν ἀμέσως καὶ τὴν δύναμιν νὰ δύναιται νὰ ἀπατᾷ, νὰ δύναιται νὰ κρύπτεται. Τίποτε δὲν προδιαθέτει, τὸν θεατῆρ οὐ ἢ γυνὴ αὐτῆ ἠμποροῦσε νὰ φθάσῃ, εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅσις νὰ μηχανοσορήσῃ, νὰ δολοπολοκήσῃ, νὰ φέρῃ τὸν Παύλον εἰς τὴν παγίδα εἰς τὴν ὁποῖαν νὰ ἴδῃ αὐτοῦς ὄμματι τὸν συζύγον τῆς πρίγνια τὸν πρῶτον μνηστῆρά τῆς.

Δυστυχῶς οἱ συγγραφεῖς μας δὲν κατενόησαν ἀκόμη οὐ τὸ πρῶτον ἔργον ἐνὸς τεχνίτου εἶναι νὰ μελετᾷ τοὺς χαρακτήρας τοῦ ἔργου του καὶ νὰ τοὺς ἀποδίδῃ μὲ ἀκρίβειαν. Καρεῖ, τῶν δυνατῶν συγγραφεῶν δὲν ἔπλασε μωσαϊκὰ ὡς ἡ Στάσα Σιδέρη, ἢ ἀνυχοῖς ἦρος τοῦ φίλου ποιητοῦ. Καὶ αἱ πράξεις, πρέπει νὰ εἶναι πάντοιτε σύμφωνοι πρὸς τὸν χαρακτήρα, νὰ συμβιβάζονται πρὸς τὴν ἰδιοσυγγρασίαν του, νὰ ἔχον κάποιαν ὁμογένειαν μὲ αὐτόν, νὰ εἶναι συνέπειαι τοῦ χαρακτήρος.

Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει ὁ κατάλληλος χώρος καὶ καιρὸς ὅπως ἐπεκταθῶ περισοότερον καὶ καταδείξω μὲ περισοότεραν λεπτομέρειαν τὰ κατὰ καὶ καλὰ μέρη τοῦ δράματος. Θὰ περιορισθῶ εἰς ὀλίγας μόνον γραμμὰς.

Τὸ ἔργον ἐν συνόλῳ δὲν εἶναι ἄξιον τῆς φήμης τοῦ κ. Σημηριώτη. Ἀπ' αὐτὸν περιέμενα κατὰ δυνατώτερον, κατὰ τὸ ὅποσον νὰ μὴ ἔχη σχέσεις μὲ ροκαμβολεῖους μηχανοσοφίας καὶ δολοπολοκίας. Περιέμενα κατὰ εἰς τὸ ὅποσον νὰ σοφιστῇ ἡ ζωὴ καὶ νὰ ὑπερεκχειλιζέται ἢ εἰλικρίνεια. Κατὰ τὸν καὶ ὄρατον. Διότι ἡ «Στάσα Σιδέρη» εἶναι ἔργον βασιζόμενον ἐπὶ τοῦ ψεύδους, εἶναι ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπροτιμοῦσα συγγραφεὺς του νὰ μὴ ἦτο ὁ κ. Σημηριώτης, ὁ ποιητῆς τῶν «Θανασιμῶν» καὶ τῶν «Μαύρων Κρίνων». Ἡ «Στάσα Σιδέρη» εἶναι ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰμπορεῖ νὰ ἐρθοσώσῃ ἐκείνους τοῦ δὲν θέλου νὰ βασανίσουν τὸν τοῦν των, τοῦ δὲν θέλου νὰ σκεφθοῦν ἐπὶ ἐκάστου κινήματος τῶν προσώπων καὶ ἐκάστης γραμμῆς, ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀρεσκονται εἰς τὰς ἀγρίας καὶ ἀνυπολόγητους σκηνάς. Καὶ ἀρεβῶς διὰ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ νὰ ἔχη πάντοιτε ἐπιτυχίας, ὅπως ἢ Φωτεινὴ Σύντηρ καὶ ἢ Ραχὴλ τοῦ κ. Σεροπούλου, ἔργα καὶ τὰ δύο περισοότερον καλογραμμένα ἀπὸ τὴν Στάσαν, τῶν ὁποῖων ὅμως ἢ φιλολογικὴ ἀξία τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ.

Τίποτε δὲν δημιουργεῖ, τίποτε δὲν λέγει, τίποτε δὲν ὑποβάλλει. Καὶ οἱ σκεπτόμενοι θεαταί, τὸ κριτικὸν δημόσιον, νὰ εἴπωμεν, διὰ νὰ χειροκροτήσουν ἕνα ἔργον ἐλλικρινῶς, πρέπει τοῦτο νὰ διεκινήσῃ νέους κόσμους, ἀρετάς, νὰ ὑποβάλλῃ, νὰ θέτῃ εἰς ἐνεργεῖαν τὴν τοῦν ὅπως σκεφθῇ καὶ δημιουργήσῃ καὶ αὐτός.

Α. Γεωργιάδης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ,

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Εν Κωνσταντινουπόλει	Γρ. 30
Εν ταῖς ἐπαρχίαις	> 40
Εν τῷ ἐξωτερικῷ	Φρ. 10

Θὰ φωνάζω! πάντοτε θὰ φωνάζω.
Σπεύσατε νὰ σώσετε τὰ βαλάντιά σας.

Δὲν εἶναι Ρεκλάμα

40 0)0

εὐθηνότερα ἀπ' ἄλλοῦ.

Δοιπὸν ὅλοι καὶ ὅλοι τὰ δῶρά σας

Στοῦ Κοσμᾶ

Ὅσοι θέλετε τὸ συμφέρον σας τρέξετε εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν Ἀγορὰν, παραπλεύρως τοῦ Λούξεμβουργ.
Ὅλα τὰ ἀνδρικὰ εἶδη στοῦ Κοσμᾶ, Κολάρα, Γραβάτες, Μαντήλια κτλ. κτλ. κτλ.

Ἕνας εἶναι ὁ Κοσμᾶς

5

Eau de Cologne

Oriental

Δουκᾶ Δ. Περτεπέ

Διπλωματούχου φαρμακοποιῦ

Ἡ μόνη ἐγχωρία ἀληθῆς Κολώνια ἐπιστημονικῶς ἀπεσταγμένη, περιέχουσα πολὺ μικρὰν ποσότητα ὕδατος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ δι' ἐντριβὰς, μασάζ, λουτρὰ ἐκτὸς τῆς μυρεψικῆς αὐτῆς χρήσεως.

Πώλησις χονδρική καὶ λιανική ἐν τῷ καταστήματι νεωτερισμῶν τῆς Κας Djanik Kechedjian, Βαξὲ καπού, ἀρθ. 3. Πώλησις χονδρική ἐπὶ πιστώσει ἐν τῷ καταστήματι «Ὁ Ἥλιος» Βαξὲ καπού, Τὰς χὰν καὶ ἐν τῷ φαρμακείῳ τοῦ ἰδίου ἐν Κουσγουντζονκίῳ.